

A szerb nép államisági hagyományából és minden polgár és etnikai közösség egyenjogúságából kiindulva, valamint abból hogy Kosovo-Metohija Tartomány Szerbia területének szerves része és a szuverén Szerb államban lényegi autonóm helyzetet élvez, és Kosovo-Metohija Tartomány effajta helyzetéből kifolyólag minden állami szerv alkotmányos kötelessége, hogy Kosovo-Metohijában Szerbia állami érdekeit képviselje és védelmezze minden bel- és külpolitikai viszonyban, Szerbia polgárai meghozzák

A SZERB KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁT

ELSŐ RÉSZ ALKOTMÁNYOS ALAPELVEK

A Szerb Köztársaság

1. szakasz

A Szerb Köztársaság a szerb nép és minden itt élő polgár állama, amely a jog uralmán és a szociális igazságon, a polgári demokrácia elvein, az emberi- és kisebbségi jogokon és szabadságjogokon, valamint az európai elvekhez való tartozáson és értékeken alapul.

A szuverenitás hordozói

2. szakasz

A szuverenitás a polgároktól ered, melyet ők népszavazás útján, népi kezdeményezés és szabadon választott képviselőik által gyakorolják.

Egy állami szerv, politikai szervezet, csoport vagy egyén sem sajátíthatja el a polgárok szuverenitását, és nem gyakorolhat hatalmat a polgárok szabadon kinyilvánított akarata ellenére.

A jog uralma

3. szakasz

A joguralom az Alkotmány alapvető elve, és az eltulajdoníthatlan emberi jogokon alapul.

A joguralom a szabad és közvetlen választásokban, az emberi- és kisebbségi jogok alkotmányos szavatolásában és a hatalom részéről az Alkotmánynak és törvényeknek a tiszteletben tartásában nyilvánul meg.

A hatalom megosztása

4. szakasz

A jogrend egységes.

A hatalomszervezet az államhatalomnak törvényhozási, végrehajtási és igazságszolgáltatási hatalomra való felosztásán alapul.

A hatalom három alakjának a viszonya a közöttük uralkodó egyensúlyon és a kölcsönös ellenőrzésen alapul.

Az igazságszolgáltatási hatalom független.

Politikai pártok

5. szakasz

Szavatolt és elismert a politikai pártok szerepe a polgárok politikai akaratának demokratikus kialakításában.

A politikai pártok alapítása szabad.

Nem engedélyezett a politikai pártok olyan tevékenysége, amely az alkotmányos rend erőszakos megdöntésére, a szavatolt emberi- és kisebbségi jogok megsértésére vagy faji-, nemzeti- és vallási gyűlölet szítására irányul.

A politikai pártok hatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak, és a hatalmat nem bitorolhatják.

Az érdekösszeütközés tilalma

6. szakasz

Senki sem vállalhat olyan állami- és közéleti tisztséget, amely összeférhetetlen egyéb megbízatásaival, hivatásával vagy magánérdekével.

Az érdekösszeütközés fennforgását és a felelősségrevonást annak megoldásában az Alkotmány és a törvények határozzák meg.

Címer, zászló és himnusz

7. szakasz

A Szerb Köztársaságnak saját címere, zászlaja és himnusza van.

A Szerb Köztársaság címerét Nagy Címerként és Kis Címerként használják.

A Szerb Köztársaság zászlaja Nemzeti Zászlóként és Állami Zászlóként létezik, és így használják.

A Szerb Köztársaság himnusza a Bože pravde című ünnepi dal.

A címer, a zászló és a himnusz alakját és használatát törvény szabályozza.

Terület és határok

8. szakasz

A Szerb Köztársaság területe egységes és oszthatatlan.

A Szerb Köztársaság határai sérthetetlenek, megváltoztatásuk az Alkotmány módosítására előírt eljárás szerint történik.

Főváros

9. szakasz

A Szerb Köztársaság fővárosa Belgrád.

Nyelv és írás

10. szakasz

A Szerb Köztársaságban a szerb nyelv és a cirill betűs írásmód van hivatalos használatban.

Egyéb nyelvek és írások hivatalos használatát, az Alkotmánnyal összhangban, törvény szabályozza.

Az állam világi jellege

11. szakasz

A Szerb Köztársaság világi jellegű állam.

Az egyházak és a felekezetek az államtól külön vannak választva.

Egy hitvallás sem állapítható meg mint állami vagy kötelező.

Tartományi autonómia és helyi önkormányzat

12. szakasz

Az állami hatalmat a polgárok tartományi autonómiára és helyi önkormányzatra való joga korlátozza.

A polgárok tartományi autonómiára és helyi önkormányzatra való joga csupán az alkotmányosság és törvényesség feletti felügyelet tárgya lehet.

Az állampolgárok és a szerbek védelme külföldön

13. szakasz

A Szerb Köztársaság védelmezi állampolgárainak jogait és érdekeit külföldön.

A Szerb Köztársaság fejleszti és előmozdítja a külföldön élő szerbek kapcsolatait az anyaországgal.

A nemzeti kisebbségek védelme

14. szakasz

A Szerb Köztársaság védelmezi a nemzeti kisebbségeket.

Az állam szavatolja a nemzeti kisebbségek védelmét azok teljes egyenjogúsága és nemzeti azonossága megőrzésének érdekében.

A nemek közötti egyenlőség

15. szakasz

Az állam szavatolja a nők és a férfiak egyenjogúságát, és esélyegyenlőségi politikát folytat.

Nemzetközi kapcsolatok

16. szakasz

A Szerb Köztársaság külpolitikája a nemzetközi jog általánosan elfogadott elvein és szabályain alapul.

A nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai és a megerősített nemzetközi szerződések a Szerb Köztársaság jogrendjének szerves részét képezik és közvetlenül alkalmazzák őket. A megerősített nemzetközi szerződéseknek összhangban kell lenniük az Alkotmánnyal.

A külföldiek jogállása

17. szakasz

A nemzetközi szerződésekkel összhangban, a külföldiek a Szerb Köztársaságban minden, Alkotmánban és törvényekben szavatolt jogot élveznek, azoknak a jogoknak a kivételével, melyek az Alkotmány és törvények szerint csupán a Szerb Köztársaság állampolgárait illetik meg.

MÁSODIK RÉSZ

AZ EMBERI- ÉS KISEBBSÉGI JOGOK ÉS SZABADSÁGJOGOK

1. Alapelvek

A szavatolt jogok közvetlen alkalmazása

18. szakasz

Az Alkotmánban szavatolt emberi- és kisebbségi jogokat közvetlenül alkalmazzák.

Az Alkotmány szavatolja, és ezáltal közvetlenül alkalmazzák a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályaival garantált, nemzetközi szerződésekkel és a törvényekkel megerősített emberi- és kisebbségi jogokat. Törvényben előírható ezeknek a jogoknak a megvalósítási módja, de csak ha ezt az Alkotmány kimondottan előírja vagy ha ez, természeténél fogva, egy adott jog érvényesítésének feltétele, a szavatolt jog lényegének megsértése nélkül.

Az emberi- és kisebbségi jogokra vonatkozó rendelkezések értelmezése a demokratikus társadalom értékei előmozdításának javára kell, hogy történjen, az emberi- és kisebbségi jogok nemzetközi mércéivel, valamint a megvalósításukat felügyelő nemzetközi intézmények gyakorlatával összhangban.

Az alkotmányos garanciák célja

19. szakasz

Az Alkotmányba foglalt eltulajdoníthatatlan emberi- és kisebbségi jogok szavatolása az emberi méltóság, és minden egyén teljes szabadságának és egyenlőségének megvalósítását szolgálja, a joguralom elvén alapuló nyílt és demokratikus társadalomban.

Az emberi- és kisebbségi jogok korlátozása

20. szakasz

Amennyiben azt az Alkotmány megengedi, az Alkotmányban szavatolt emberi- és kisebbségi jogok törvényben korlátozhatók, de csak az Alkotmányban is megengedett célból, és olyan mértékben, amely a demokratikus társadalomban a korlátozás alkotmányos céljának eléréséhez szükséges, a szavatolt jog lényegének megsértése nélkül.

Az emberi- és kisebbségi jogok elért szintje nem csökkenthető.

Az emberi- és kisebbségi jogok korlátozásánál minden állami szervnek, és különösen a bíróságnak, figyelembe kell vennie a korlátozott jog lényegét, a korlátozás céljának jelentőségét, a korlátozás jellegét és terjedelmét, a korlátozás és célja közötti viszonyt, valamint azt, hogy ez a cél megvalósítható-e a jog kisebb mértékű korlátozásával.

A hátrányos megkülönböztetés tilalma

21. szakasz

Az Alkotmány és a törvény előtt mindenki egyenlő.

Mindenki jogosult a hátrányos megkülönböztetés nélküli egyenlő törvényes védelemre.

Tilos minden közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés, így különösen a faj, nem, nemzeti hovatartozás, társadalmi származás, születés, vallás, politikai vagy más meggyőződés, vagyoni helyzet, kultúra, nyelv, életkor, szellemi- vagy testi fogyatékoság alapján történő megkülönböztetés.

Nem tekinthetők megkülönböztetésnek azok a különös intézkedések, melyeket a Szerb Köztársaság foganatosíthat a lényegében nem egyenrangú helyzetben levő személyekkel vagy személyek csoportjával szemben, a többi polgárral való teljes egyenjogúság elérése céljából.

Az emberi- és kisebbségi jogok és szabadságjogok védelme

22. szakasz

Mindenkinek joga van bírósági védelemre, ha megsértették vagy megvonták tőle valamely, Alkotmányban szavatolt emberi- és kisebbségi jogát, valamint joga van a sérelem okozta következmények elhárítására.

Az Alkotmányban szavatolt szabadságjogok és jogok védelme céljából a pogárok jogosultak nemzetközi intézményekhez fordulni.

2. Emberi jogok és szabadságjogok

Emberi méltóság és szabad személyiség-fejlődés

23. szakasz

Az emberi méltóság sérthetetlen, mindenki köteles azt tiszteletben tartani és védelmezni.

Mindenki jogosult személyiségének szabad fejlődésére, amennyiben ezzel nem sérti mások Alkotmányban szavatolt jogait.

Élethez való jog

24. szakasz

Az emberi élet sérthetetlen.

A Szerb Köztársaságban nem létezik halálbüntetés.

Tilos az emberi lények klónozása.

A testi és szellemi integritás sérthetlensége

25. szakasz

A testi és szellemi integritás sérthetetlen.

Senki sem vethető alá kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek, és szabadon adott beleegyezése nélkül nem végezhető rajta orvosi vagy tudományos kísérlet.

A rabság, a rabsághoz hasonló helyzet és a kényszermunka tilalma

26. szakasz

Senki sem tartható rabságban vagy a rabsághoz hasonló helyzetben.

Az emberkereskedelem minden formája tilos.

Tilos a kényszermunka. Kedvezőtlen helyzetben levő személy nemi vagy gazdasági kihasználása kényszermunkának számít.

Nem tekinthető kényszermunkának a szabadságvesztéssel járó büntetést letöltő személyek munkája vagy szolgáltatása, amennyiben, anyagi térítés mellett, munkájuk önkéntességen alapszik, továbbá a katonai kötelekben levő személyek munkája és szolgáltatása, valamint a hadi- vagy rendkívüli állapot kihirdetése alkalmával előírt intézkedésekkel összhangban elrendelt, a hadi- vagy rendkívüli állapot idején végzett munka vagy szolgáltatás.

Szabadsághoz és biztonsághoz való jog

27. szakasz

Mindenkinek joga van a szabadságához és személyi biztonságához. Szabadságvesztésre csak a törvénnyel előirányozott okokból és eljárás alapján kerülhet sor.

Az állami szerv által letartóztatott személyt, olyan nyelven, amelyet ért, azonnal értesítik a szabadságfosztás okairól, a terhére felhozott vádról és jogairól, és az ilyen személy jogosult a szabadságvesztéséről haladék nélkül értesíteni egy általa választott személyt.

Minden szabadságától megfosztott személynek fellebbezési joga van a bíróságnál, amely sürgősségi eljárásban köteles döntenie a szabadságelvonás törvényességéről, és elrendelni a szabadlábra bocsátást, amennyiben a szabadságmegvonás törvényellenes volt.

Szabadságelvonással járó büntetést csak a bíróság róhat ki.

A letartóztatott személy iránti bánásmód

28. szakasz

A letartóztatott személlyel emberségesen kell bánni, személyi méltóságának tiszteletben tartásával.

A letartóztatott személy ellen minden erőszak alkalmazása tilos.

Tilos a kényszervallatás.

További jogok a bírósági határozat nélküli letartóztatás esetén

29. szakasz

A bírósági határozat nélkül letartóztatott személlyel azonnal közlik, hogy joga van tartózkodni bármilyen kijelentéstől, és joga van megtagadni a kihallgatást védőügyvéde távollétében, akit ő maga választ vagy aki majd ingyenes jogsegélyben részesíti, ha azt nem tudja pénzelni.

A bírósági határozat nélkül letartóztatott személyt azonnal, de legfeljebb 48 órán belül a hatáskörében illetékes bíróság elé kell vezetni, ellenkező esetben szabadlábra bocsátják.

Tartományi Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság

21000 Újvidék, Mihajlo Pupin sugárút 16.

telefon: 021-487-42-13, fax: 021-557-074, e-mail:office@puma.vojvodina.sr.gov.yu

Előzetes letartóztatás

30. szakasz

Az a személy, akiről bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja forog fenn, csak bírósági határozat alapján tartóztatható le, ha a bűnvádi eljárás lefolytatásához letartóztatása szükséges.

Amennyiben a letartóztatásról szóló határozat meghozatalakor nem hallgatták ki, vagy ha a letartóztatásról szóló határozatot közvetlenül a meghozatal után nem hajtották végre, a letartóztatott személyt a letartóztatás pillanatától számított 48 órán belül a hatáskörében illetékes bíróság elé kell vezetni, amely ekkor a szabadságelvonásról újra dönt.

A bíróság írásbeli és megindokolt letartóztatási végzését a szabadságától megfosztott személynek a letartóztatástól számított 12 órán belül kézbesítik. A letartóztatásra bejuttatott fellebezésről a bíróság 48 órás határidőn belül meghozza határozatát, és kézbesíti azt a letartóztatott személynek.

A letartóztatás időtartama

31. szakasz

A letartóztatás tartamát a bíróság a lehető legrövidebb időre szabja meg, figyelembe véve a szabadságfosztás okait. Az elsőfokú bíróság határozatával elrendelt letartóztatás legfeljebb három hónapig tart, és azt a felsőbb bíróság, a törvénnyel összhangban, még három hónapra hosszabbíthatja meg. Ha ez alatt az idő alatt nem kerül sor vádemelésre, a terheltet szabadlábba bocsátják.

A vádemelést követően, a letartóztatási időt a bíróság a lehető legrövidebb időre szabja meg, a törvénnyel összhangban.

A letartóztatott személynek megengedik, hogy szabadlábáról védekezzen, amint megszűnnek a letartóztatás elrendelésének okai.

Az igazságos bíráskodásra való jog

32. szakasz

Mindenki jogosult, hogy jogairól és kötelezettségeiről, az eljárás megindítását kiváltó gyanú megalapozottságáról, valamint az ellene felhozott vádakról egy független, elfogulatlan és a törvény alapján már létező bíróság igazságosan, elfogadható időn belül, nyilvánosan tárgyaljon és döntsön.

Mindenkinek szavatolt az ingyenes fordítóra való joga, ha nem beszéli vagy nem érti a bíróságon hivatalos használatban levő nyelvet, illetve az ingyenes tolmácsra való joga, ha vak, süket vagy néma.

A nyilvánosság a bíróság előtt zajló teljes eljárás folyamán vagy annak egy részén, kizárólag a nemzeti biztonság, a demokratikus társadalom közrendjének és közérdekeinek megvédése érdekében, valamint a kis- és fiatalkorúak vagy a tárgyaláson résztvevők magánéletének védelme érdekében zárható ki, a törvénnyel összhangban.

A terhelt külön jogai

33. szakasz

Mindenki, akit bűncselekmény elkövetésével terhelnek, jogosult, hogy a legrövidebb időn belül, a törvénnyel összhangban, alaposan és az általa ismert nyelven értesüljön az őt terhelő bűncselekményről, az okokról és az ellene begyűjtött bizonyítékokról.

Minden, bűncselekmény elkövetésével terhelt személy jogosult a védelemre és szabadon választott védőüggyvédre, akivel zavartalanul értekezhet, valamint jogosult a védelmének elkészítésére szükséges megfelelő idő és feltételek megteremtésére.

Az a terhelt, akinek nincs lehetősége a védőüggyvédi szolgálatok megtérítésére, jogosult ingyenes védőüggyvédre, ha ezt az igazságossági érdek megköveteli, a törvénnyel összhangban.

Mindenki, akit bűncselekmény elkövetésével terhelnek, és elérhető a bíróság számára, jogosult, hogy felette jelenlétében bíraskodjanak, és nem büntethető, ha nem tették neki lehetővé meghallgatását és védelmének előadását.

Mindenki, akit bűncselekmény elkövetésével terhelnek, jogosult személyesen vagy védőügyvédje által előadni a mellette szóló bizonyítékokat, kihallgatni a vád tanúit, és követelni, hogy jelenlétében a vád tanúival azonos feltételek mellett halgassák ki a védelem tanúit is.

Mindenki, akit bűncselekmény elkövetésének vádjával terhelnek, késleltetés nélküli törvénykezésre jogosult.

A terhelt és az a személy aki felett bűncselekmény miatt törvénykeznek, nem köteles sem önmaga sem a hozzá közel álló személyek ellen vallani, sem bűnösségét beismerni.

Minden jog, amely a bűncselekmény elkövetésével terheltet megillet, a törvény értelmében és vele összhangban, megilleti azt a természetes személyt is, aki ellen más büntetendő cselekmény miatt folyik eljárás.

Jogbiztonság a büntetőjogban

34. szakasz

Senki sem nyilvánítható bűnösnek olyan cselekmény miatt, amelyet az elkövetés előtt sem törvény sem más törvényen alapuló jogszabály nem minősített büntetendőnek, és nem mondható ki olyan büntetés, amely a cselekmény elkövetéséért nem volt előírva.

A büntetést az elkövetés idején hatályban levő jogszabály alapján róják ki, hacsak a későbbi jogszabály nem kedvezőbb az elkövető számára. A bűncselekményeket és bűnvádi büntetéseket törvény határozza meg.

A büntető eljárásban mindenki ártatlannak tekintendő, amíg vétkességét jogerős bírósági határozatban meg nem állapítják.

Bűncselekmény elkövetése miatt nem üldözhető és nem büntethető az a személy, akit jogerős ítélettel már felmentettek, elítéltek vagy esetében jogerősen elutasították a vádiratot vagy az eljárást jogerősen megszüntették; a bíróság határozata a rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem módosítható a terhelt kárára. Ezek a tilalmak az egyéb büntetendő cselekmények miatt folytatott eljárások esetében is érvényesek.

Kivételesen, a büntető jogszabályokkal összhangban, engedélyezett a perújítás, ha a tényekre olan új bizonyítékokat hoznak fel, melyek, ha a törvénykezés pillanatában ismertek, lényegesen befolyásolhatták az eljárás kimenetelét vagy ha a korábban lefolytatott eljárásban az eljárás szabályait lényegesen megsértették, és ez kihathatott annak kimenetelére.

Háborús bűnök, emberirtás és az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények üldözése és a kimondott büntetés végrehajtása nem évül el.

Mentesítési és kártalanítási jog

35. szakasz

Azt a személyt, akit alaptalanul vagy törvényellenesen fosztottak meg szabadságától, letartóztattak vagy büntetendő cselekményért elítéltek, a Szerb Köztársaságtól mentesítési és kártalanítási, valamint egyéb, törvénnyel meghatározott jog illeti meg.

Mindenki jogosult mind az anyagi, mind pedig a nem vagyoni kár megtérítésére, melyet törvénytelen vagy szabálytalan eljárásával állami szerv, közmegbízattal felruházott személy, az autonóm tartomány vagy a helyi önkormányzat szerve okozott neki.

Törvény határozza meg, hogy milyen feltételek mellett követelhet a károsult kártalanítást közvetlenül a kártevőtől.

Jog az egyenlő jogvédelemre és jogorvoslatra

36. szakasz

Szavatolt az egyenlő jogvédelem a bíróságok és egyéb állami szervek, a közmegbízattal felruházott személyek valamint az autonóm tartomány és a helyi önkormányzatok szervei előtt.

Mindenki jogosult fellebbezést vagy más jogorvoslatot benyújtani a jogairól, kötelezettségeiről vagy törvényen alapuló érdekéről döntő határozat ellen.

Jogi személyiséghez való jog

37. szakasz

Minden személy jogképességgel rendelkezik.

A személy nagykorúságával szerzi meg azt a jogot, hogy önállóan döntsön jogairól és kötelezettségeiről. A nagykorúság a 18 éves életkor betöltésével áll be.

A saját személynévnek valamint a gyermekek személynévnek megválasztása és használata szabad.

Állampolgársági jog

38. szakasz

A Szerb Köztársaság állampolgárságának megszerzését és megszüntését törvény szabályozza.

A Szerb Köztársaság állampolgárát nem lehet kitoloncolni, sem állampolgárságát vagy az állampolgárságának megváltoztatására való jogát megvonni tőle.

A Szerb Köztársaságban született gyermek jogosult a Szerb Köztársaság állampolgárságára, ha más állam állampolgárságának megszerzési feltételeit nem teljesíti.

Mozgásszabadság

39. szakasz

A Szerb Köztársaságban mindenki mozgásszabadságot élvez, letelepedhet, elhagyhatja az államot és hazatérhet.

A mozgás- és letelepedési szabadság valamint a Szerb Köztársaság elhagyására való jog törvényvel korlátozható, ha ezt büntető eljárás lefolytatása, a közrend és közérdeke, ragályos betegségek terjedésének megakadályozása vagy a Szerb Köztársaság biztonságának védelme indokolja.

Külföldiek beutazását és a Szerb Köztársaságban való tartózkodását törvény szabályozza. A külföldit csak a hatáskörében illetékes bíróság határozata alapján lehet kitoloncolni, a törvényben előírt eljárás szerint, ha biztosítva van a fellebbezési joga és csak olyan államban, ahol nem fenyegeti üldözés faja, name, vallása, nemzeti hovatartozása, állampolgársága, valamely társadalmi csoporthoz való tartozása, politikai véleménye miatt, illetőleg, ahol nem fenyegeti ebben az Alkotmányban szavatolt jogainak megsértése.

A magánlak sérthetlensége

40. szakasz

A lakás sérthetetlen.

A bíróság írásbeli határozata nélkül senki sem mehet be más lakásába vagy egyéb helyiségeibe a birtokos akarata ellenére, és nem végezhet házkutatást. A lakás vagy egyéb helyiség birtokosa jogosult személyesen vagy képviselője által és további két nagykorú tanúval a házkutatásnál jelen lenni. Ha a lakás birtokosa vagy annak képviselője nincs jelen, a házkutatás csak két nagykorú tanú jelenlétében engedélyezett.

Bírósági határozat nélkül, a más lakásába vagy egyéb helyiségeibe való behatolás, és kivételesen, a tanúk távollétében történő házkutatás engedélyezett, ha ez bűncselekmény elkövetőjének közvetlen letartóztatása, vagy az emberekre és vagyona nézve közvetlen és komoly veszély elhárítása miatt szükséges, a törvényben meghatározott módon.

Levéltitok és az értekezés egyéb eszközeinek titkossága

41. szakasz

A levélnek és az értekezés egyéb eszközeinek titkossága sérthetetlen.

Eltérések csak meghatározott időre és bírósági határozat alapján engedélyezettek, ha ez büntető eljárás folytatása vagy a Szerb Köztársaság biztonságvédelme miatt szükséges, törvényben meghatározott módon.

A személyes adatok védelme

42. szakasz

Szavatolt a személyes adatok védelme.

A személyes adatok begyűjtését, birtoklását, feldolgozását és felhasználását törvény rendezi.

A törvénnyel összhangban, tilos és büntetendő a személyes adatoknak a begyűjtés rendeltetésén túli felhasználása, kivéve ha ez büntető eljárás folytatása vagy a Szerb Köztársaság biztonságvédelme miatt szükséges, törvényben meghatározott módon.

Mindenki jogosult megismerni a róla gyűjtött adatokat, a törvénnyel összhangban, valamint bírósági védelemre, amennyiben adataival visszaéltek.

A gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

43. szakasz

Szavatolt a gondolat-, a lelkiismeret-, a meggyőződés- és a vallásszabadság, továbbá a meggyőződés vagy hitvallás melletti megmaradás vagy annak szabad választás szerinti megváltoztatásának joga.

Senki sem kötelezhető vallási vagy egyéb meggyőződéséről nyilatkozni.

Mind egyénileg, mind másokkal együttesen, mindenki szabadon gyakorolhatja hitvallását vagy vallásos meggyőződését, vallásos szertartások, istentisztelet vagy hittan látogatása révén, és vallásos meggyőződéseit mind a magánéletben, mind pedig a nyilvánosság előtt kifejezésre juttathatja.

A hitvallás és meggyőződés nyilvánítási joga törvényben korlátozható, de csak akkor, ha ez a demokratikus társadalomban az emberi élet és egészség, a demokratikus társadalom közérkölcse, az Alkotmánnyal szavatolt emberi jogok és szabdaságjogok, a közbiztonság és közrend megvédése vagy a vallási, nemzeti illetőleg faji gyűlölet kiváltásának vagy szításának megakadályozása miatt szükséges.

A szülők és a törvényes gyámok, meggyőződésükkel összhangban, jogosultak gyermekeiket vallási és erkölcsi nevelésben részesíteni.

Az egyházak és felekezetek

44. szakasz

Az egyházak és felekezetek egyenjogúak, és az államtól külön vannak választva.

Az egyházak és felekezetek egyenjogúak és szabadon szabályozzák belső szervezetrendszerüket, vallási ügyeiket, szabadon végzik nyilvános vallási szertartásaikat, alapítják és irányítják vallási iskoláikat, szociális- és jótékonyági szervezeteiket, a törvénnyel összhangban.

Az Alkotmánybíróság csak akkor tilthatja be a vallási felekezetet, ha annak tevékenysége az életre, a lelki és testi épségre való jogot, a gyermekek jogait, a személyi- és családi integritás jogát, a vagyona, a közbiztonságra és közrendre való jogot sérti vagy vallási, nemzeti illetőleg faji gyűlöletet vált ki vagy szít.

A katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadása

45. szakasz

Senki sem köteles katonai vagy bármely más fegyveres szolgálatot teljesíteni, ha az vallásával vagy meggyőződésével ellentétben van.

A szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személy katonai kötelezettségének fegyverviselés nélküli teljesítésére kötelezhető, a törvénnyel összhangban.

Véleményalkotási és véleménynyilvánítási szabadság

46. szakasz

Szavatolt a véleményalkotási és véleménynyilvánítási szabadság, valamint a beszéd-, írás- illetve kép révén vagy más módon történő információk és eszmék igénylése, megismerése és közlése.

A véleménynyilvánítási szabadságjog törvényben korlátozható, ha ez mások jogainak és tekintélyének, a bíróság tekintélyének és elfogulatlanságának, a közegészségnek, a demokratikus társadalom erkölcsének, illetve a Szerb Köztársaság biztonságának védelme érdekében szükséges.

A nemzeti hovatartozás szabad kinyilvánítására való jog

47. szakasz

A nemzeti hovatartozás kinyilvánítása szabad.

Senki sem köteles nemzeti hovatartozásáról nyilatkozni.

A másság tiszteletben tarásának ösztönzése

48. szakasz

Az oktatás, a művelődési élet és a tömegtájékoztatás terén foganatosított intézkedéseivel a Szerb Köztársaság ösztönzi polgárainak a nemzeti-, kulturális-, nyelvi- és vallási hovatartozásán alapuló másságának megértését, méltányolását és tiszteletben tartását.

A faji, nemzeti és vallási gyűlölet kiváltásának tilalma

49. szakasz

Tilos és büntetendő minden faji, nemzeti és vallási egyenlőtlenység, gyűlölet és türelmetlenség kiváltása és ösztönzése.

Médiaszabadság

50. szakasz

A törvényben szabályozott módon mindenki szabadon alapíthat sajtót és egyéb tömegtájékoztató eszközt.

A tévé- és rádióállomások alapítása a törvénnyel összhangban történik.

A Szerb Köztársaságban nincs cenzúra. A hatáskörében illetékes bíróság csak akkor akadályozhatja meg az információk és eszmék tájékoztatói eszközök általi terjesztését, ha ez a demokratikus társadalomban az alkotmányos rend vagy a Szerb Köztársaság területi egységének erőszakos megdöntésére vonatkozó felszólítások, a hadi propaganda, közvetlen erőszakra való serkentés illetőleg a faji, nemzeti és vallási túrhetetlenség terjesztésének megszüntetése céljából szükséges.

A személyi jogokat és érdekeket sértő valótlan, nem teljes vagy pontatlanul közölt adat helyreigazítására való jog érvényesítését, valamint a megjelentett információra vonatkozó válaszadás jogát törvény szabályozza.

A tájékoztatásra való jog

51. szakasz

Mindenki jogosult, hogy a közérdekű kérdésekről igazságosan, teljes körűen és idejében tájékoztassák, és a tájékoztatói eszközök kötelesek ezt a jogot tiszteletben tartani.

Mindenki jogosult az állami szervek és a közmegbízattal felruházott szervezetek birtokában levő adatokhoz hozzáférni.

Választói jog

52. szakasz

A Szerb Köztársaság minden nagykorú, jogképes állampolgár választásra jogosult és választható.

A választói jog általános és egységes, a választások szabadok és közvetlenek, a szavazás titkos és személyes jellegű.

A választói jog jogvédelmet élvez, a törvénnyel összhangban.

A közügyek irányításában való részvétel joga

53. szakasz

A polgárok jogosultak a közügyek irányításában való részvételre, valamint, hogy egyenlő feltételek mellett, közszolgálatba és közéleti tisztségre kerüljenek.

A gyülekezés szabadsága

54. szakasz

A polgárok békés célú gyülekezése szabad.

A zárt térségben való gyülekezéshez nem kell engedély, sem bejelentés.

A polgárok gyűléseit, tiltakozásait és egyéb nyitott térségen történő gyülekezéseit be kell jelenteni az állami szervnek, a törvénnyel összhangban.

A gyülekezési szabadság törvénnyel korlátozható, de csak ha ez a közegészség, közérkölc, mások jogainak vagy a Szerb Köztársaság biztonságának védelme miatt szükséges.

A társulás szabadsága

55. szakasz

Szavatolt a politikai, szakszervezeti és minden egyéb társulási szabadság, valamint a minden társulási köteleken kívüliség joga.

Az egyesületek előzetes jóváhagyás nélkül alakulnak, az állami szervnél vezetett nyilvántartásba vétel által, a törvénnyel összhangban.

Tiltottak a titkos és félkatonai egyesületek.

Az Alkotmánybíróság csak azt az egyesületet tilthatja be, melynek tevékenysége az alkotmányos rend erőszakos megdöntésére, a szavatolt emberi és kisebbségi jogok megsértésére vagy faji, nemzeti illetve vallási gyűlölet szítására irányul.

Az alkotmánybírók, a bírók, ügyészek, a polgárjogi biztos, a rendőrség és katonaság kötelekébe tartozó személyek nem lehetnek politikai pártok tagjai.

Petíciós jog

56. szakasz

Mindenki jogosult, egyénileg vagy másokkal együttesen, petíciót és egyéb beadványt benyújtani az állami szervekhez, a közmegbízattal felruházott szervezetekhez, az autonóm tartomány és helyi önkormányzati egységek szerveihez, és ha igényt tart, ezektől választ is kapjon.

Senki sem szenvedhet káros következményeket petíció és egyéb beadvány átadása miatt.

Senki sem szenvedhet káros következményeket a benyújtott petícióban és egyéb beadványban kifejtett álláspontja miatt, kivéve, ha ezzel bűncselekményt követett el.

Menedékjog 57. szakasz

Az a külföldi személy, aki faji, nemi, nyelvi, vallási, nemzeti vagy egyéb csoporthoz való tartozása vagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől tart, a Szerb Köztársaságban menedékjogot élvez.

A menedékjog megszerzésére vonatkozó eljárást törvény szabályozza.

Tulajdonjog 58. szakasz

Szavatolt a tulajdon és egyéb, jogszerűen szerzett vagyoni jog békés élvezése.

A tulajdonjog csak a törvény alapján megállapított közérdekből vonható meg vagy korlátozható, a piaci értékénél nem alacsonyabb kártalanítás mellett.

A tulajdon használati módja törvényben korlátozható.

Adóbeszedés, egyéb közteher és bírság megfizettetése céljából a tulajdon csak törvény alapján vehető el vagy korlátozható.

Öröklési jog 59. szakasz

Szavatolt az öröklési jog, a törvénnyel összhangban.

Az öröklési jog nem zárható ki és nem korlátozható a közkötelezettségek nemteljesítése miatt.

Munkavállaláshoz való jog 60. szakasz

Szavatolt a munkavállaláshoz való jog, a törvénnyel összhangban.

Mindenki jogosult foglalkozásának szabad megválasztására.

Minden munkahely mindenki számára egyformán hozzáférhető.

A munkán mindenki jogosult személyi méltóságának tiszteletben tartására, biztonságos és egészséges munkafeltételekre, a kellő munkavédelemre, a meghatározott munkaidőre, napi és heti pihenőidőre, az éves fizetett szabadságra, méltányos munkabérré és jogvédelemre a munkaviszony megszűnésének esetében. Ezekről a jogokról senki sem mondhat le.

A nőknek, a fiatal munkavállalóknak és a rokkantaknak különös munkavédelmet és munkafeltételeket biztosítanak, a törvénnyel összhangban.

Munkabeszüntetésre való jog 61. szakasz

A foglalkoztatottak munkabeszüntetésre jogosultak, a törvénnyel és a kollektív szerződéssel összhangban.

A munkabeszüntetésre való jog csak törvénnyel korlátozható, a munka természetének és fajtájának megfelelően.

Házasságkötési jog és a házastársak egyenjogúsága 62. szakasz

Mindenki jogosult arra, hogy szabadon döntsön a házasságkötésről és annak felbontásáról.

A házasságkötés a férfi és a nő állami szerv előtt szabadon adott beleegyezésével történik.

A házasságkötés, annak tartama és felbontása a férfi és a nő egyenjogúságán alapszik.

A házasságot, a házassági- és a családi viszonyokat törvény szabályozza.

A házasságon kívüli közösség a házassággal azonos, a törvénnyel összhangban.

A szülésről való szabad döntés

63. szakasz

Mindenki jogosult szabadon dönteni a gyermekek szüléséről.

A Szerb Köztársaság serkenti a szülőket, hogy vállalják a gyermekeket, és ebben támogatja őket.

A gyermek jogai

64. szakasz

A gyermekek életkoruk és szellemi érettségüknek megfelelően élvezik az emberi jogokat.

Minden gyermeknek joga van személynévre, arra, hogy bejegyezzék a születési anyakönyvbe, hogy megtudja származását és megőrizze azonosságát.

A gyermekek védelmet élveznek szellemi, testi, gazdasági és minden egyéb kihasználástól és visszaéléstől.

A házasságon kívül született gyermekeknek a házasságban született gyermekekkel azonos jogaik vannak.

A gyermekek jogait és védelmét törvény szabályozza.

A szülők jogai és kötelezettségei

65. szakasz

A szülők joga és kötelessége, hogy eltartsák, neveljék és oktassák gyermekeiket, és ebben egyenjogúak.

Az egyik vagy mindkét szülő megfosztható egyes vagy minden jogtól, illetve jogaik korlátozhatók, de csak bírósági határozattal, ha ez a gyermek érdekét szolgálja, a törvénnyel összhangban.

A család, az anyák, az önellátó szülő és gyermekek különleges védelme

66. szakasz

A Szerb Köztársaságban a családot, az anyát, az önellátó szülőt és a gyermeket különleges védelem illeti meg, a törvénnyel összhangban.

Az anya különleges támogatásban és védelemben részesül a szülés előtt és azt követően.

Különleges védelemben részesednek a szülői gondozás nélküli, és a szellemi- vagy testi fogyatékos gyermekek

A 15 évnél fiatalabb gyermekek nem lehetnek munkaviszonyban, és ha 18 évnél fiatalabbak nem végezhetnek egészségükre vagy erkölcsükre nézve káros munkát.

Jogsegélyre való jog

67. szakasz

Mindenkinek, törvényben meghatározott feltételek mellett, szavatolt a jogsegélyre való joga.

Jogsegélyt az ügyvédség, mint önálló és független szolgálat, valamint a helyi önkormányzatokban alakított jogsegély-szolgálatok nyújtanak, a törvénnyel összhangban.

Törvény határozza meg, hogy a jogsegély mikor ingyenes.

Egészségvédelem

68. szakasz

Mindenki jogosult testi és lelki egészségének védelmére.

Ha abban más módon nem részesednek, a gyermekek, a terhes nők, a szülési szabadságon levő anyák, az önellátó szülők hét évnél fiatalabb gyermekekkel és az idős személyek egészségvédelmi ellátása a közbevételekből történik, a törvénnyel összhangban.

Az egészségügyi biztosítást, az egészségvédelmet és az egészségügyi alapok létrehozását törvény szabályozza.

A Szerb Köztársaság támogatja az egészségügyi- valamint a testnevelési kultúra fejlesztését.

Szociális védelem

69. szakasz

A szociális- és megélhetési nehézségek leküzdésében és az alapvető létfenntartási szükségletek kielégítési feltételeinek megteremtésében a társadalom támogatására szoruló polgárok és családok szociális védelemre jogosultak, amely a szociális igazságosság, emberiség és az emberi méltóság elvein alapul.

A foglalkoztatottak és családjaik szociális védelemre és -biztosításra való jogát törvény szabályozza.

A foglalkoztatott az ideiglenes munkaképtelenség esetén keresetének megtérítésére, ideiglenes munkanélküliség esetén térítésre jogosult, a törvénnyel összhangban.

A rokkantak, háborús veteránok és a háború áldozatai különleges védelemben részesednek, a törvénnyel összhangban.

A szociális védelmi alapokat a törvénnyel összhangban létesítik.

Nyugdíjbiztosítás

70. szakasz

A nyugdíjbiztosítást törvény szabályozza.

A Szerb Köztársaság gondot visel a nyugdíjasok anyagi biztonságáról.

Oktatáshoz való jog

71. szakasz

Mindenkinek joga van az oktatáshoz.

Az általános iskolai oktatás kötelező és ingyenes, a középfokú oktatás ingyenes.

Azonos feltételek mellett, a felsőfokú oktatás egyformán hozzáférhető minden polgár számára. A Szerb Köztársaság a rosszabb anyagi helyzetű sikeres és tehetséges tanulók számára lehetővé teszi az ingyenes felsőfokú oktatást, a törvénnyel összhangban.

Az iskolák és egyetemek alapítását törvény szabályozza.

Az egyetem autonómiája

72. szakasz

Szavatolt az egyetemek, felsőoktatási- és tudományos intézmények autonómiája.

Az egyetemek, felsőoktatási- és tudományos intézmények önállóan határoznak szervezetrendszerükről és munkájukról, a törvénnyel összhangban.

A tudományos- és művészi alkotómunka szabadsága

73. szakasz

A tudományos- és művészi alkotómunka szabad.

Szavatoltak a tudományos- és művészi alkotás szerzőinek az erkölcsi és anyagi jogai, a törvénnyel összhangban.

A Szerb Köztársaság támogatja a tudomány, kultúra és művészetek fejlesztését.

Egészséges környezet

74. szakasz

Mindenki jogosult az egészséges környezetre, valamint, hogy a környezet állapotáról idejében tárgyilagos tájékoztatásban részesüljön.

A környezetvédelemért mindenki, de különösen a Szerb Köztársaság és az autonóm tartomány, felelős.

Mindenki köteles védeni és javítani a környezet minőségét.

3. A nemzeti kisebbséghez tartozó személyek jogai

Alaprendelkezések

75. szakasz

Az Alkotmánnyal minden polgár számára szavatolt jogok mellett, a nemzeti kisebbséghez tartozó személyeknek további egyéni és kollektív jogok is szavatoltak. Az egyéni jogok érvényesítése egyénileg, a kollektív jogoké pedig másokkal egyetemben történik, az Alkotmánnyal, törvénnyel és a nemzetközi szerződésekkel összhangban.

Kollektív jogaik révén a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek közvetlenül vagy képviselőik által részt vesznek a döntéshozatalban vagy maguk döntenek egyes, saját kultúrájukkal, oktatásukkal, tájékoztatásukkal valamint nyelvük és írásuk hivatalos használatával kapcsolatos kérdésekről, a törvénnyel összhangban.

A kultúra, az oktatás, a tájékoztatás valamint a hivatalos nyelv- és íráshasználat területén megvalósuló önkormányzati jogok érvényesítése céljából a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek nemzeti tanácsokat választhatnak, a törvénnyel összhangban.

A nemzeti kisebbségek hátrányos megkülönböztetésének tilalma

76. szakasz

Szavatolt a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek törvény előtti egyenlősége és egyenlő törvényes védelme.

Tilos minden, nemzeti kisebbséghez tartozás alapján jelentkező hátrányos megkülönböztetés.

Nem tekinthetők megkülönböztetésnek azok a külön jogszabályok és ideiglenes intézkedések, melyeket a Szerb Köztársaság a gazdaság, a szociális-, a művelődési- és a politikai élet terén foganatosíthat a nemzeti kisebbséghez és a többségi nemzethez tartozó polgárok közötti teljes egyenjogúság biztosítása érdekében, amennyiben ezek a kisebbségeket különösen érintő és kifejezetten hátrányos életkörülményeik javítását szolgálják.

Egyenjogúság a közügyek irányításában

77. szakasz

A nemzeti kisebbséghez tartozó személyek, a többi polgárral azonos feltételek mellett, jogosultak a közügyek irányítására és közéleti tisztségek vállalására.

Az állami szervekben, közszolgálatokban, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek szerveiben foglalkoztatáskor figyelembe veszik a lakosság nemzeti összetételét és a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek megfelelő képviselését.

Az erőszakos beolvasztás tilalma

78. szakasz

Tilos a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek erőszakos beolvasztása.

A nemzeti kisebbséghez tartozó személyeknek minden erőszakos beolvasztásukra irányuló cselekménytől való védelmét törvény szabályozza.

Azokon a területeken, ahol hagyományosan és jelentős számban élnek nemzeti kisebbséghez tartozó személyek, tilos a lakosság nemzeti összetételének mesterséges megváltozását eredményező intézkedések foganatosítása.

Jog a sajátosságok megőrzésére

79. szakasz

A nemzeti kisebbséghez tartozó személyek jogosultak a nemzeti, etnikai, kulturális és vallási sajátosságaiknak megőrzésére, ápolására, fejlesztésére és a nyilvánosság előtti kifejezésére; jelképeik nyilvános használatára; saját nyelvük és írásuk használatára; azokon a területeken, ahol a kisebbségiek az összlakosság jelentős részét képezik jogosultak arra, hogy az állami szervek, a közhatalmi megbízással felruházott szervezetek, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzat szervei az ő nyelvükön folytassanak eljárást; jogosultak az anyanyelvű oktatásra az állami és tartományi intézményekben; oktatási magánintézmények létesítésére; család- és személynevek eredeti alakban való használatára; hogy azokon a területeken, ahol az összlakosság jelentős részét képezik a hagyományos helyi elnevezések, az utcák, települések nevei és a topográfiai jelzések az ő nyelvükön is ki legyenek írva; a teljes körű, idejében történő és pártatlan anyanyelvű tájékoztatásra – beleértve az információk és eszmék kifejezési, megismerési, közlési és cseréjének jogát; saját tájékoztatási eszközök létrehozására, a törvénnyel összhangban.

Az Alkotmánnyal összhangban, törvény alapján, tartományi előírásokkal a nemzeti kisebbséghez tartozó személyeket további jogok is megillethetnek.

Társulási jog és a nemzettársakkal való együttműködés joga

80. szakasz

A nemzeti kisebbséghez tartozó személyek közművelődési és művelődési egyesületeket alapíthatnak, melyek pénzelése önkéntes alapon történik.

A Szerb Köztársaság elismeri a nemzeti kisebbségek közművelődési és művelődési egyesületeinek jelentős szerepét a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek jogainak érvényesítésében.

A nemzeti kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van a Szerb Köztársaság határain túl élő nemzettársaikkal zavartalan kapcsolatok fenntartására és a velük való együttműködésre.

A tolerancia szellemének fejlesztése

81. szakasz

Az oktatás, a kultúra és tájékoztatás terén Szerbia serkenti a tolerancia- és a kultúrák közötti párbeszéd szellemét, hatékony intézkedéseket foganatosít a területén élő emberek közötti kölcsönös megbecsülés, megértés és együttműködés fejlesztése érdekében - etnikai, kulturális, nyelvi és vallási hovatartozástól függetlenül.

HARMADIK RÉSZ

GAZDASÁGI BERENDEZÉS ÉS ÁLLAMI PÉNZÜGYEK

1. Gazdasági berendezés

Alapelvek

82. szakasz

A Szerb Köztársaság gazdasági berendezése a piacgazdaságon, a nyílt és szabad piacon, a szabad vállalkozáson, a gazdasági alanyok önállóságán valamint a magántulajdon és a többi tulajdonforma egyenrangúságán alapul.

A Szerb Köztársaság egységes gazdasági térséget képez, egységes áru-, munka-, tőke- és szolgáltatási piaccal.

A piacgazdaságnak a foglalkoztatottak szociális- és anyagi helyzetére gyakorolt hatásait a szakszervezetek és munkaadók szociális párbeszéde révén hangolják össze.

A vállalkozás szabadsága

83. szakasz

A vállalkozás szabad.

A vállalkozás törvényben korlátozható, az egészség-, a környezet-, a természeti kincsek- valamint a Szerb Köztársaság biztonságának védelme érdekében.

Piaci helyzet

84. szakasz

A piacon mindenki egyenlő jogi helyzetben van.

Tilosak az olyan aktusok, melyek, a törvénnyel ellentétben, monopol- vagy domináns helyzet megteremtésével vagy ilyennel való visszaéléssel a szabad versenyt korlátozzák.

A törvényen alapuló tőkebefektetéssel szerzett jogok törvénnyel nem csökkenthetők.

A külföldi személyek a piacon a hazaiakkal egyenrangúak.

A külföldiek tulajdonjogai

85. szakasz

Külföldi természetes és jogi személyek az ingatlanok felett tulajdonjogot szerezhetnek, a törvénnyel és nemzetközi szerződéssel összhangban.

A külföldiek engedélyeket valamint törvényben meghatározott egyéb jogokat szerezhetnek a természeti kincsek és közérdekű javak felett.

A tulajdon minden formájának egyenrangúsága

86. szakasz

Szavatolt a magán-, a szövetkezeti és a köztulajdon. Köztulajdonnak számít az állami tulajdon, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek tulajdona. A tulajdon minden formája azonos jogvédelmet élvez.

A meglévő társadalmi tulajdon magántulajdonba megy át, törvényben meghatározott feltételek mellett, módon és határidőn belül.

A köztulajdonban levő eszközök eltulajdonítása törvényben meghatározott módon és feltételek mellett történik.

Állami tulajdon

87. szakasz

A természeti kincsek, a törvénnyel közérdekűvé nyilvánított javak és a Szerb Köztársaság szervei részéről használt vagyon állami tulajdonban vannak. Állami tulajdonban lehetnek egyéb dolgok és jogok, a törvénnyel összhangban.

A természetes és jogi személyek szerezhetnek bizonyos jogokat egyes közhasználati javak felett, törvényben meghatározott feltételek mellett és módon.

A természeti kincsek használatának feltételeit és módját törvény határozza meg.

Az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek vagyonát, annak használatát és a felette való rendelkezést törvény szabályozza.

Földterületek

88. szakasz

A magántulajdonban levő mezőgazdasági- és erdei földterületek és telkek használata és a velük való rendelkezés szabad.

Törvényben korlátozhatók a használat, illetve rendelkezés módjai, illetve előírhatók a használatra és rendelkezésre vonatkozó feltételek, a környezet károsodásával fenyegető veszély elhárítása vagy más személyek jogai és törvényen alapuló érdekei megsértésének megakadályozása érdekében.

Az örökség megőrzése

89. szakasz

Mindenki köteles őrizni a természeti ritkaságokat valamint a tudományos örökséget, kultúr hagyományt és a történelmi örökséget, mint közérdekű javakat, a törvénnyel összhangban.

Az örökség megőrzésében külön felelőssége van a Szerb Köztársaságnak, az autonóm tartománynak és helyi önkormányzati egységeknek.

A fogyasztók védelme

90. szakasz

A Szerb Köztársaság védelmezi a fogyasztókat.

Különösen tiltottak a fogyasztók egészsége, biztonsága és magánélete ellen irányuló cselekmények, valamint a piacon elkövetett minden tisztességtelen magatartás.

2. Államháztartás

Adók és egyéb bevételek

91. szakasz

A Szerb Köztársaság, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek hatásköri teendőinek ellátására szükséges eszközöket az adókból és az egyéb, törvényben meghatározott forrásokból biztosítják.

Az adó- és egyéb közteherfizetési kötelezettség általános, és a kötelezett gazdasági erején alapszik.

A költségvetés

92. szakasz

A Szerb Köztársaság, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek költségvetéssel rendelkeznek, melyben ki kell mutatni a hatásköri teendők pénzelésére szolgáló minden bevételt és kiadást.

A költségvetés elfogadásának határidejét és az ideiglenes pénzelés rendszerét törvény határozza meg.

Minden költségvetés végrehajtását az Állami Felülvizsgálati Intézet ellenőrzi.

A Népképviselőház a költségvetés zárszámadási javaslatát az Állami Felülvizsgáló Intézet véleményének megszerzése után vitatja meg.

Állami adósság

93. szakasz

A Szerb Köztársaság, az autonóm tartományok és a helyi önkormányzati egységek adósságot vállalhatnak.

Az adósságvállalási feltételeket és eljárást törvény szabályozza.

A fejlesztés kiegyensúlyozása

94. szakasz

A Szerb Köztársaság gondot visel a kiegyensúlyozott és megtartható regionális fejlesztésről, a törvénnyel összhangban.

A Szerb Nemzeti Bank

95. szakasz

A Szerb Nemzeti Bank a Szerb Köztársaság központi bankintézménye, önálló, munkája felett a Népképviselőház gyakorol felügyeletet és ennek tartozik felelősséggel.

A Szerb Nemzeti Bankot a Népképviselőház által megválasztott bankkormányzó irányítja.

A Szerb Nemzeti Bankról törvényt hoznak.

Az Állami Felülvizsgáló Intézet

96. szakasz

Az Állami Felülvizsgáló Intézet a Szerb Köztársaság közeszközei felülvizsgálásának legfelső szerve, munkájában önálló, munkája felett a Népképviselőház gyakorol felügyeletet és ennek tartozik felelősséggel.

Az Állami Felülvizsgáló Intézetről törvényt hoznak.

NEGYEDIK RÉSZ

A SZERB KÖZTÁRSASÁG HATÁSKÖRE

A Szerb Köztársaság hatásköre

97. szakasz

A Szerb Köztársaság szabályozza és biztosítja:

1. a szuverenitást, függetlenséget, a Szerb Köztársaság területi egységét és biztonságát, annak nemzetközi helyzetét, valamint viszonyait más államokkal és nemzetközi szervezetekkel;

2. a polgárok szabadságjogainak és jogainak megvalósítását és védelmét; az alkotmányosságot és törvényességet; a bírósági és egyéb állami szerv előtt folytatott eljárást; ebben az Alkotmányban megállapított polgári szabadságjogok és jogok megsértéséért valamint a törvény-, egyéb jogszabály- és általános aktus megsértéséért járó felelősséget; a bünvádi közkegyelmet és megkegyelmezést;

3. A Szerb Köztársaság területi berendezését; a helyi önkormányzati rendszert;

4. A Szerb Köztársaságnak és polgárainak védelmét és biztonságát; a rendkívüli állapot kihirdetése esetén foganatosított intézkedéseket;

5. a határátlépési rendszert valamint a határátkeléssel járó áru-, szolgáltatás- és utasforgalom ellenőrzését; a külföldiek és a külföldi jogi személyek helyzetét;

6. az egységes piacot; a gazdasági alanyok jogállását; egyes gazdasági és egyéb tevékenység végzésének rendszerét; az árutartalékokat; a pénz-, bank-, valuta- és vámrendszert; a külgazdasági kapcsolatokat; a külföldi hitelviszonyokat; az adórendszert;

7. a tulajdon- és kötelmi viszonyokat valamint a tulajdon minden formájának védelmét;

8. a munka- és munkavédelmi viszonyok, foglalkoztatás, szociális biztosítás és a szociális biztonság egyéb fajtáinak rendszerét; az egyéb közérdekű gazdasági és szociális viszonyokat;

9. a fenntartható fejlődést; a környezet védelmét és minőségének fejlesztését; a növény- és állatvilág védelmét és fejlesztését; a fegyver-, a mérgező, gyúlékony, robbanó, radioaktív és egyéb veszélyes anyag gyártását, forgalmát és szállítását;

10. az egészségügy, a szociális védelem, a harcosok és rokkantak védelmének, a gyermekgondozás, az oktatás, a művelődés, a kulturális javak védelmének, a sportnak, a nyilvános tájékoztatásnak a rendszerét; a közszolgálatok rendszerét;

11. a jogi személyek eszközeivel való rendelkezés törvényességének ellenőrzését; a közeszközök pénzügyi felülvizsgálását; statisztikai és egyéb közérdekű adatok gyűjtését;

12. a Szerb Köztársaság fejlesztését, a Szerb Köztársaság egyes részeinek kiegyensúlyozott fejlesztésére vonatkozó politikát és intézkedéseket, beleértve a nem eléggé fejlett területek fejlesztését; a területszervezést és -használatot; a tudományos-technológiai fejlesztést;

13. a közlekedés minden ágának rendszerét és biztonságát;

14. a Szerb Köztársaság ünnepeit és kitüntetéseit;

15. a Szerb Köztársaság Alkotmányban és törvényben meghatározott jogai és kötelezettségei megvalósításának pénzelését;

16. a köztársasági szervek szervezetrendszerét, hatáskörét és munkáját;

17. a Szerb Köztársaság érdekében levő egyéb viszonyokat, az Alkotmánnyal összhangban.

ÖTÖDIK RÉSZ

A HATALOM BERENDEZÉSE

1. Népképviselőház

A Népképviselőház jogállása

98. szakasz

A Szerb Köztársaságban a Népképviselőház a legfelső képviselő-testület, amely az alkotmányozó és törvényhozási hatalom hordozója.

Hatáskör

99. szakasz

A Népképviselőház:

1. meghozza és módosítja az alkotmányt,
2. dönt a Szerb Köztársaság határainak módosításáról,
3. köztársasági népszavazást ír ki,
4. megerősíti a nemzetközi szerződéseket, amikor megerősítésükre törvény kötelez,
5. dönt a háborúról és a békéről valamint kihirdeti a háborús- és rendkívüli állapotot,
6. felügyeli a biztonsági szolgálatok munkáját,

Tartományi Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság

21000 Újvidék, Mihajlo Pupin sugárút 16.

telefon: 021-487-42-13, fax: 021-557-074, e-mail:office@puma.vojvodina.sr.gov.yu

7. meghozza a Szerb Köztársaság hatáskörébe tartozó törvényeket és egyéb általános aktusokat,
  8. előzetes jóváhagyást ad az autonóm tartomány státútumára,
  9. elfogadja a honvédelmi stratégiát,
  10. elfogadja a fejlesztési- és a területrendezési tervet,
  11. a kormány javaslata alapján elfogadja a Szerb Köztársaság költségvetését és zárszámadását,
  12. büntetőjogi közkegyelemben részesít.
- Választói jogainak keretén belül, a Népképviselőház:
1. megválasztja a kormányt, felügyeli annak munkáját, valamint dönt a kormány és a miniszterek megbízatásának megszűnéséről,
  2. megválasztja és felmenti az alkotmánybírókat,
  3. megválasztja a Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökét, a bíróságok elnökeit, a köztársasági ügyészt, ügyészeket, bírókat és az ügyészhelyetteseket, az Alkotmánnyal összhangban,
  4. megválasztja és felmenti a Szerb Nemzeti Bank kormányzóját és felügyeli annak munkáját,
  5. megválasztja a polgárjogi biztost és felügyeli annak munkáját,
  6. törvényben meghatározott más tisztségviselőket is kinevez és felment.
- A Népképviselőház az Alkotmányban és törvényben meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

A Népképviselőház összetétele

100. szakasz

A Népképviselőháznak 250, közvetlen választáson, titkos szavazással megválasztott képviselője van, a törvénnyel összhangban.

A Népképviselőházban biztosított a nemek és nemzeti kisebbséghez tartozó személyek egyenrangúsága és képviselete, a törvénnyel összhangban.

A népképviselők megválasztása és a Népképviselőház megalakulása

101. szakasz

A népképviselői választást a köztársasági elnök írja ki, 90 nappal a Népképviselőház megbízatási idejének lejártá előtt, hogy ilymódon a választás 60 napos határidőn belül lezárulhasson.

A Népképviselőház első ülését a Népképviselőház előző összetételének elnöke hívja össze, hogy az ülés megtartására a végleges választási eredmények kihirdetését követő 30 napon belül sor kerüljön.

Első ülésén a Népképviselőház megerősíti a képviselői megbízatásokat.

A Népképviselőház a népképviselők két harmada megbízatásának megerősítésével megalakult.

A megbízatások megerősítésére vonatkozó határozat az Alkotmánybíróságnál megfellebbezhető, amely a fellebbezésről 72 órás határidőn belül dönt.

A népképviselők két harmada mandátumának megerősítésével a Népképviselőház előző összetételének megbízatása megszűnik.

A népképviselők jogállása

102. szakasz

A népképviselő megbízatási ideje a megbízatás Népképviselőház általi megerősítésének napján kezdődik, és négy évig, illetve a Népképviselőház adott összetétele népképviselőinek megbízatása megszűnéséig tart.

A népképviselő, törvényben meghatározott feltételek mellett, megbízatását visszavonhatatlanul annak a politikai pártnak a rendelkezésére bocsáthatja, amelynek javaslatára népképviselőnek választották.

A népképviselő nem lehet az autonóm tartomány képviselője, a végrehajtó hatalom, illetve az igazságszolgáltatás szerveinek tisztségviselője, és nem végezhet olyan megbízatást, hivatást és kötelességet, amelyre nézve a törvény érdekösszeütközést állapít meg.

A népképviselők megválasztását, megbízatásuk megszűnését és jogállását törvény szabályozza.

A népképviselő mentelmi joga

103. szakasz

A népképviselő mentelmi jogot élvez.

A népképviselő nem vonható büntetőjogi és egyéb felelősségre népképviselői megbízatása idején kinyilvánított véleménye vagy szavazása miatt.

A mentelmi jogára hivatkozó népképviselőt, a Népképviselőház jóváhagyása nélkül nem lehet letartóztatni, ellene nem folytatható sem büntetőjogi, sem olyan más eljárás, melyben börtönbüntetés róható ki.

A népképviselő a Népképviselőház jóváhagyása nélkül is letartóztatható, ha olyan bűncselekmény elkövetése közben érik tetten, amely öt évnél hosszabb szabadságvesztéssel büntetendő.

Mentelmi jogra való hivatkozás esetén, a büntető- és egyéb eljárásban az adott eljárás időhatárait felfüggesztik.

Az a tény, hogy a népképviselő nem hivatkozik mentelmére, nem zárja ki a Népképviselőház jogát, hogy képviselőjének mégis mentelmet biztosítson.

A Népképviselőház elnöke és alelnökei

104. szakasz

A Népképviselőház az össz képviselő szavazati többségével választja meg elnökét valamint egy vagy több alelnökét.

A Népképviselőház elnöke képviseli a Népképviselőházat, összehívja üléseit, ülésein elnököl és az Alkotmánnyal, törvénnyel és a Népképviselőház ügyrendi szabályzatával meghatározott feladatot is ellát.

A Népképviselőházi döntéshozatal módja

105. szakasz

A Népképviselőház a népképviselők szavazati többségével dönt ülésein, melyeken jelen van a népképviselők többsége.

Az össz népképviselő szavazati többsége alapján a Népképviselőház:

1. büntetőjogi közkegyelemben részesít,
2. kihirdeti és megszünteti a rendkívüli állapotot,
3. hadi- és rendkívüli állapot esetén dönt az emberi- és kisebbségi jogokat korlátozó intézkedésekről,
4. törvényt hoz, mellyel a Szerb Köztársaság a saját hatáskörébe tartozó egyes kérdéseket az autonóm tartományokra és helyi önkormányzati egységekre ruház át,
5. előzetes jóváhagyást ad az autonóm tartomány státútumára,
6. dönt a munkájáról szóló ügyrendi szabályzatról,
7. megvonja a népképviselők, a köztársasági elnök, a kormány tagjai és a polgárjogi biztos mentelmi jogát,
8. elfogadja a költségvetést és zárszámadást,
9. megválasztja a kormány tagjait, dönt a kormány és a miniszterek megbízatásának megszűnéséről,
10. dönt az interpellációra adott válaszról,
11. megválasztja az alkotmánybírókat és dönt felmentésükről valamint megbízatásuk megszűnéséről,
12. megválasztja a Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökét, a bíróságok elnökeit, a köztársasági ügyészt és az ügyészeket, valamint dönt tisztségük megszűnéséről;
13. megválasztja a bírókat és az ügyészhelyetteseket, az Alkotmánnyal összhangban,
14. megválasztja és felmenti a Szerb Nemzeti Bank kormányzóját, a Kormányzótanácsot és a polágorjogi biztost,
15. ellátja a Népképviselőház egyéb választási feladatait is.

A népképviselők többségi szavazata alapján a Népképviselőház döntést hoz azokról a törvényekről, amelyek:

1. a népszavazást és a polgári kezdeményezést,
2. a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek egyéni és kollektív jogainak érvényesítését,
3. a fejlesztési- és területrendezési tervet,
4. az állami adósságvállalást,
5. az autonóm tartományok és a helyi önkormányzati egységek területét,
6. a nemzetközi szerződések megkötését és megerősítését,
7. az Alkotmánnyal meghatározott egyéb kérdéseket szabályozzák.

Ülésezés

106. szakasz

A Népképviselőház évente két rendes ülészakot tart.

Az első rendes ülészak március első munkanapján, a második rendes ülészak pedig október első munkanapján kezdődik. A rendes ülészak nem tarthat 90 napnál tovább.

A Népképviselőház rendkívül ülésezik a népképviselők legalább egy harmadának vagy a kormány követelésére, előre meghatározott napirenddel.

Hadi- vagy rendkívüli állapot kihirdetése esetén a Népképviselőház meghívás nélkül ül össze.

Törvényelőterjesztési jog

107. szakasz

A törvényelőterjesztési jog minden népképviselőt, a kormányt, az autonóm tartomány képviselőházát valamint legalább 30.000 választópolgárt illet meg.

A polgárjogi biztos és Szerbia Nemzeti Bankja jogosult a hatáskörébe tartozó törvények előterjesztésére.

Népszavazás

108. szakasz

A népképviselők többségének vagy legalább 100.000 választópolgár követelésére a Népképviselőház a hatáskörébe tartozó kérdésről népszavazást ír ki, az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban.

A népszavazás tárgyát nem képezhetik a nemzetközi szerződésekből eredő kötelezettségek, az emberi- és kisebbségi jogokról és szabadságjogokról szóló törvények, az adó- és egyéb pénzügyi törvények, a költségvetés és zárszámadás, a rendkívüli állapot bevezetése, a közkegyelem sem pedig a Népképviselőház választási jogkörébe tartozó kérdések.

A Népképviselőház feloszlata

109. szakasz

A kormány megindokolt javaslatára, a köztársasági elnök feloszthatja a Népképviselőházat.

A kormány nem indítványozhatja a Népképviselőház feloszlását, ha kezdeményezték a kormány iránti bizalmi szavazást, vagy ha önmaga felvetette a bizalmi kérdést.

A Népképviselőházat feloszlatják, ha a megalakulását követő 90 napon belül nem választja meg a kormányt.

A Népképviselőház nem osztható fel hadi- vagy rendkívüli állapot kihirdetése esetén.

Az Alkotmányban meghatározott esetekben a köztársasági elnök köteles feloszlatni a Népképviselőházat.

A Népképviselőház felosztatásával egyidejűleg a köztársasági elnök népképviselői választást ír ki, hogy a választás legkésőbb a kiírástól számított 60 napon belül befejeződjön.

A felosztatott Népképviselőház csak a folyó- és halaszthatatlan, törvényben meghatározott tevékenységét végezheti. Hadi- vagy rendkívüli állapot kihirdetése esetén újra helyreáll a Népképviselőház teljes hatásköre, amely a hadi- vagy rendkívüli állapot megszüntetéséig marad érvényben.

A Népképviselőházzal szülő törvény

110. szakasz

A Népképviselőházzal törvényt hoznak.

2. A köztársasági elnök

A köztársasági elnök jogállása

111. szakasz

A köztársasági elnök jelképezi a Szerb Köztársaság állami egységét.

Hatáskör

112. szakasz

A köztársasági elnök:

1. ellátja a Szerb Köztársaság belső és külső képviseletét,
2. rendelettel kihirdeti a törvényeket, az Alkotmánnyal összhangban,
3. a Népképviselőháznak kormányelnöki jelöltet terjeszt elő, miután meghallgatta a megszavazott választási listák képviselőinek véleményét,
4. a Népképviselőháznak előterjeszti a tisztségek hordozóit, az Alkotmánnyal és a törvénnyel összhangban,
5. rendelettel tisztségbe helyezi és visszavonja a Szerb Köztársaság nagyköveteit,
6. átveszi a külföldi diplomáciai képviselők megbízó- és visszavonási leveleit,
7. kegyelemben részesít és kitüntetések ad,
8. az Alkotmányban meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

A köztársasági elnök, a törvénnyel összhangban, a katonaság parancsnoka, Szerbia Katonaságának tisztjeit ő nevezi ki, mozdítja elő és tisztségéből felmenti.

Törvényki hirdetés

113. szakasz

Legkésőbb a törvény elfogadását követő 15. - illetve amennyiben a törvényt sürgősségi eljárásban fogadták el - 7. napon, a köztársasági elnöknek meg kell hoznia a törvény kihirdetéséről szóló rendeletet, vagy, írásbeli megindoklással a törvényt újbóli megvitatásra a Népképviselőháznak vissza kell utalnia.

Amennyiben a Népképviselőház ismételt a köztársasági elnök által újbóli megvitatásra visszaküldött törvényszöveg mellett dönt, a törvényt az összképviselő szavazati többségével hozzák meg.

A köztársasági elnök az ismételt meghozott törvényt rendeletével kihirdetni köteles.

Amennyiben a köztársasági elnök az Alkotmányban előírt határidőn belül nem hozza meg a törvényki hirdetését, a rendeletet a Népképviselőház elnöke hozza meg.

A köztársasági elnök megválasztása

114. szakasz

A köztársasági elnököt közvetlen választáson, titkos szavazással választják meg, a törvénnyel összhangban.

A köztársasági elnöki választást a Népképviselőház elnöke írja ki 90 nappal a köztársasági elnök megbízatásának lejárta előtt, hogy a választás az elkövetkező 60 napon belül lezajoljon, a törvénnyel összhangban.

Tisztségbe lépésekor, a köztársasági elnök esküt tesz, melynek szövege: „Esküszöm, hogy minden erőmet a Szerb Köztársaság szuverenitásának és területi egységének - melynek szerves része Kosovo-Metohija - megőrzésére, valamint az emberi- és kisebbségi jogok és szabadságjogok érvényesítésére, az Alkotmány és a törvények tiszteletben tartására és védelmére, a béke és a Szerb Köztársaság valamennyi polgára jólétének megőrzésére fordítom, és minden feladatomat lelkiismeretesen és felelősségteljesen fogom ellátni”.

A tisztségek összeegyeztetlensége

115. szakasz

A köztársasági elnök nem láthat el más közéleti tisztséget és nem végezhet hivatásos tevékenységet.

Megbízatási idő

116. szakasz

A köztársasági elnök megbízatása 5 évre szól, és a Népképviselőház előtti eskütétel napján kezdődik.

Amennyiben a köztársasági elnök megbízatása hadi- vagy rendkívüli állapot idején jár le, azt meghosszabbítják, és a hadi- vagy rendkívüli állapot beszüntetésének napját követő három hónap elteltével jár le.

Senki sem választható köztársasági elnöknek több, mint kétszer.

A köztársasági elnök mandátuma a megbízatási idő elteltével, az elnök lemondásával vagy felmentésével szűnik meg.

A köztársasági elnök a Népképviselőház elnökének nyújtja be lemondását.

Lemondás

117. szakasz

Amikor a köztársasági elnök benyújtja lemondását, erről értesíti a nyilvánosságot és a Népképviselőház elnökét.

A köztársasági elnök megbízatása a lemondás benyújtásának napján megszűnik.

Felmentés

118. szakasz

A köztársasági elnököt az Alkotmány megszegése esetén a Népképviselőház felmenti, a népképviselők legalább két harmadának szavazata alapján.

A felmentési eljárást a Népképviselőház kezdeményezheti, a népképviselők legalább egy harmadának javaslatára.

A felmentési eljárás megindítását követő 45 napos határidőn belül az Alkotmánybíróság köteles az Alkotmány megsértésének fennforgásáról döntést hozni.

Mentelmi jog

119. szakasz

A köztársasági elnök a népképviselővel azonos mentelmi jogot élvez.

A köztársasági elnök mentelmi jogáról a Népképviselőház dönt.

A köztársasági elnök helyettesítése

120. szakasz

Amikor a köztársasági elnök nem tudja ellátni feladatait vagy megbízatása még a megválasztási idő letelte előtt megszűnik, a Népképviselőház elnöke helyettesíti.

A Népképviselőház elnöke legfeljebb három hónapig helyettesítheti a köztársasági elnököt.

A köztársasági elnöki választást a Népképviselőház elnökének úgy kell kiírnia, hogy arra az elnök akadályoztatásának fellépése, illetve hivatali idejének lejártát követő legfeljebb három hónapon belül sor kerüljön.

A köztársasági elnökről szóló törvény

121. szakasz

A köztársasági elnökről törvényt hoznak.

3. A kormány

A kormány jogállása

122. szakasz

A Szerb Köztársaságban a kormány gyakorolja a végrehajtó hatalmat.

Hatáskör

123. szakasz

A kormány:

1. meghatározza a politikát és politikát folytat,
2. végrehajtja a törvényeket és a Népképviselőház egyéb általános aktusait,
3. rendeletet és egyéb általános aktust hoz a törvények végrehajtása céljából,
4. a Népképviselőháznál törvényt és egyéb általános aktust indítványoz, illetve ezeket véleményezi, ha nem ő a az előterjesztő,
5. irányítja és összehangolja az államigazgatási szervek munkáját, és felügyeli azt,
6. az Alkotmányban és törvényben meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

A kormány felelőssége

124. szakasz

A Szerb Köztársaság politikájáért, a törvények, előírások és a Népképviselőház egyéb aktusai végrehajtásáért, valamint az államigazgatási szervek munkájáért a kormány a Népképviselőháznak tartozik felelősséggel.

A kormányelnök és a kormány tagjai

125. szakasz

A kormányt a kormányelnök, egy vagy több alelnök és a miniszterek alkotják.

A kormányelnök vezeti és irányítja a kormány munkáját, gondoskodik a kormány kiegyensúlyozott politikai tevékenységéről, összehangolja a kormány tagjainak munkáját, és képviseli a kormányt.

A miniszterek munkájukért és a minisztérium hatáskörébe tartozó területen uralkodó állapotért a kormány elnökének, a kormánynak és a Népképviselőháznak tartoznak felelősséggel.

A tisztségek összeegyeztetlensége

126. szakasz

A kormány tagja nem lehet a Népképviselőház képviselője, az autonóm tartomány képviselőházának képviselője, a helyi önkormányzati egység képviselő-testületének tanácsnoka, az autonóm tartomány végrehajtó tanácsának, sem pedig a helyi önkormányzati egység végrehajtó testületének a tagja.

Törvény határozza meg azt az egyéb tisztséget, hivatást és magánérdeket, amely összeegyeztetetlen a kormánytagi tisztséggel.

A kormány megválasztása

127. szakasz

Kormányelnöki jelöltet a Népképviselőháznak a köztársasági elnök javasol, a megszavazott választási listák képviselőinek meghallgatása után.

A kormányelnöki jelölt a Népképviselőházban előadja a kormány programját, és javaslatot tesz a kormány összetételére.

A Népképviselőház egyidejűleg szavaz a kormány programjáról, valamint a kormány elnökének és a kormány tagjainak megválasztásáról.

A kormány akkor lesz megválasztva, ha az összes népképviselő többsége megszavazza.

A kormány és a kormány tagjai megbízásának kezdete és megszűnése

128. szakasz

A kormány megbízása az őt megválasztó Népképviselőház megbízásának lejártáig tart.

A kormány megbízása a Népképviselőház előtt tett eskü napján kezdődik.

A kormány megbízása a megbízási idő letelte előtt bizalmatlanság megszavazásával, a Népképviselőház feloszlásával, a kormányelnök lemondásával és az Alkotmányban meghatározott egyéb esetekben szűnik meg.

Amikor megbízása megszűnt, a kormány csak a törvénnyel meghatározott feladatait láthatja el az új kormány megválasztásáig.

Ha megbízása megszűnt, a kormány nem kezdeményezheti a Népképviselőház feloszlását.

A kormány tagjának megbízása a megválasztási idő letelte előtt lemondásának megállapításával, a Népképviselőház általi bizalmatlanság megszavazásával vagy a kormányelnök javaslata alapján a Népképviselőház általi felmentésével szűnik meg.

Interpelláció

129. szakasz

Legalább 50 népképviselő interpellációt nyújthat be a kormány vagy annak egyes tagjai munkájával kapcsolatban.

A kormány 30 napos határidőn belül köteles választ adni az interpellációra.

A Népképviselőház megvitatja és szavaz a kormánynak, illetve annak a kormánytagnak a válaszáról, akihez az interpellációt intézték.

A válasz elfogadásának megszavazása után a Népképviselőház folytatja munkáját az elfogadott napirend szerint.

Amennyiben a Népképviselőház szavazással nem fogadja el a kormány vagy a kormánytag választ, megkezdődik a kormányra, illetve annak tagjára vonatkozó bizalmi szavazás, ha ezt megelőzően, - a válasz elutasítása után - a kormány elnöke, illetve tagja nem mond le.

Az interpelláció tárgyát képező kérdést 90 napos határidő letelte előtt nem lehet újra megvitatni.

A kormány- vagy kormánytag iránti bizalmi szavazás

130. szakasz

A kormány- vagy kormánytag iránti bizalmi szavazást legalább 60 népképviselő követelheti.

A kormány- vagy kormánytag iránti bizalmi szavazásra tett kezdeményezést a Népképviselőház első elkövetkező ülésén vitatja meg, de legkorábban öt nappal a javaslat benyújtása után. A vita befejeztével szavazásra bocsátják a javaslatot.

A Népképviselőház elfogadta a kormány vagy a kormánytag iránti bizalmi szavazási javaslatot, ha azt szavazatával az össz népképviselőnek több, mint a fele támogatta.

Amennyiben a Népképviselőház a kormánytól megvonja a bizalmat, a köztársasági elnök köteles megindítani az új kormány megválasztási eljárását. Ha a bizalom megvonását követő 30 napon belül a Népképviselőház nem választja meg az új kormányt, a köztársasági elnök köteles felosztatni a Népképviselőházat és kiírni a választást.

Ha a Népképviselőház a kormány tagjától megvonja a bizalmat, a kormányelnök köteles megindítani az új kormánytag megválasztási eljárását, a törvénnyel összhangban.

Ha a kormánytól vagy a kormány tagjától nem vonják meg a bizalmat, a javaslat előterjesztői nem javasolhatnak újabb bizalmi szavazást 180 napos határidő letelte előtt.

Bizalmi szavazás a kormányról

131. szakasz

A kormány követelheti, hogy szavazzanak bizalmáról.

A kormány bizalmi szavazásra tett javaslatát, a kormány kérésére, a már folyamatban levő Népképviselőházi ülésen is meg lehet vitatni, de ha a kormány ezt nem kérte, a javaslatot az első elkövetkező ülésen vitatják meg, legkorábban öt nappal az átadás után. A vita befejeztével szavazásra bocsátják a javaslatot.

A Népképviselőház akkor fogadta el a kormány iránti bizalom megszavazására tett javaslatot, ha az össz népképviselőnek több, mint a fele támogatta.

Amennyiben a Népképviselőház nem szavazza meg a kormány iránti bizalmat, a kormány megbízatása megszűnik, és a köztársasági elnök köteles megindítani az új kormány megválasztási eljárását. Ha a Népképviselőház a bizalom meg nem szavazásának napját követő 30 napon belül nem választja meg az új kormányt, a köztársasági elnök köteles felosztatni a Népképviselőházat.

A kormányelnök lemondása

132. szakasz

A kormányelnök a Népképviselőháznak benyújthatja lemondását.

A kormányelnök a Népképviselőház elnökének nyújtja be lemondását, és egyidejűleg tájékoztatja erről a köztársasági elnököt és a nyilvánosságot.

A Népképviselőház az első elkövetkező ülésén állapítja meg a kormányelnöki lemondás tényét.

A kormány megbízatása a kormányelnöki lemondás megállapításának napján szűnik meg.

Amikor a Népképviselőház megállapítja a kormányelnök lemondását, a köztársasági elnök köteles megindítani az új kormány megválasztási eljárását.

Amennyiben a Népképviselőház a kormányelnöki lemondás megállapításának napját követő 30 napon belül nem választja meg az új kormányt, a köztársasági elnök köteles felosztatni a Népképviselőházat, és választást írni ki.

A kormány tagjának lemondása és felmentése

133. szakasz

A kormány tagja a kormányelnöknek benyújthatja lemondását.

A kormányelnök a kormány tagjának lemondását megküldi a Népképviselőház elnökének, a Népképviselőház pedig az első elkövetkező ülésén állapítja meg a lemondás tényét.

A kormányelnök javasolhatja a Népképviselőháznak a kormány egyes tagjainak felmentését.

A Népképviselőház a kormány tagjának felmentésére vonatkozó javaslatot első elkövetkező ülésén vitatja meg, és szavaz róla.

A kormány tagjának felmentéséről szóló határozatot akkor hozták meg, ha az össz népképviselő többsége támogatta.

A lemondását benyújtó kormánytag megbízatása a lemondás megállapításának napján szűnik meg, a felmentett kormánytagé pedig a felmentésről szóló határozat meghozatalának napján.

A lemondását benyújtó kormánytagnak és annak a kormánytagnak, akinek felmentését javasolták, a megbízatás megszűnéséig tartó jogállását és felhatalmazásait törvényben szabályozzák.

A kormányelnök a lemondott vagy felmentett kormánytag megbízatásának megszűnését követően, a törvénnyel összhangban, köteles megindítani az új kormánytag megválasztási eljárását.

A kormányelnök és a kormány tagjainak mentelmi joga

134. szakasz

A kormányelnök és a kormány tagjai nem tartoznak felelősséggel a kormány- vagy a Népképviselőházi ülésen kifejtett véleményükért, sem a szavazásért a kormány ülésén.

A kormányelnök és a kormány tagjai a népképviselővel azonos mentelmi jogot élveznek. A kormányelnök és a kormány tagjainak mentelmi jogáról a kormány dönt.

A kormányról szóló törvény

135. szakasz

A kormányról törvényt hoznak.

4. Államigazgatás

Az államigazgatás jogállása

136. szakasz

Az államigazgatás önálló, Alkotmányhoz és törvényhez kötött, munkájáért a kormánynak tartozik felelősséggel.

Az államigazgatási feladatokat a minisztériumok és egyéb, törvényben meghatározott államigazgatási szervek látják el.

Az államigazgatási jogkört valamint a minisztériumok számát törvény határozza meg.

A minisztériumok és egyéb államigazgatási szervek és szervezetek belső szervezetrendszerét a kormány írja elő.

Közmegbízások átruházása és a közszolgálatok

137. szakasz

A polgárok jogainak és kötelezettségeinek eredményesebb és ésszerűbb megvalósítása, valamint közvetlen élet- és munkaszükségleteik kielégítése érdekében, a Szerb Köztársaság hatáskörébe tartozó egyes feladatok ellátását törvényben át lehet ruházni az autonóm tartományra és a helyi önkormányzati egységekre.

Egyes közmegbízást törvényben vállalatokra, intézményekre, szervezetekre és egyénekre is át lehet ruházni.

A közmegbízások törvényben olyan más szervekre is átruházhatók, melyek révén bizonyos területeken vagy tevékenységekben a szabályozási szerep megvalósul.

A Szerb Köztársaság, az autonóm tartományok és a helyi önkormányzati egységek közszolgálatokat alapíthatnak.

Azokat a tevékenységeket és feladatokat, melyek végzésére közszolgálatok alakulnak, valamint a közszolgálatok szervezetrendszerét és működését törvény írja elő.

Polgárjogi biztos

138. szakasz

A polgárjogi biztos független állami szerv, amely védelmezi a polgárok jogait, ellenőrzi az államigazgatási szerveknek, a Szerb Köztársaság vagyoni jogainak és érdekeinek jogvédelmére illetékes szervnek, valamint egyéb szervnek és szervezetnek és közmegbízattal felruházott vállalatnak a munkáját.

A polgárjogi biztos nincs felhatalmazva a Népképviselőház, a köztársasági elnök, a kormány, az alkotmánybíróság, a bíróságok és ügyészségek munkájának ellenőrzésére.

A polgárjogi biztost a Népképviselőház választja meg és menti fel, az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban.

A polgárjogi biztos munkájáért a Népképviselőháznak tartozik felelősséggel.

A polgárjogi biztos a népképviselővel azonos mentelmi jogot élvez. A polgárjogi biztos mentelmi jogáról a Népképviselőház dönt.

A polgárjogi biztosról törvényt hoznak.

6. Szerbia Hadserege

Hatáskör

139. szakasz

Szerbia Hadserege védelmezi az államot a külső fegyveres veszélyeztetéstől, valamint egyéb küldetést és feladatot is ellát, az Alkotmánnyal, törvénnyel és a fegyveres erőket szabályozó nemzetközi jogi elvekkel összhangban.

A Szerb Hadsereg államhatáron kívüli alkalmazása

140. szakasz

A Szerb Hadsereget csak a Szerb Köztársaság Népképviselőházának döntése alapján lehet a Szerb Köztársaság határain kívül alkalmazni.

A Szerb Hadsereg ellenőrzése

141. szakasz

A Szerb Hadsereg demokratikus és polgári ellenőrzés alatt áll.

A Szerb Hadseregről törvényt hoznak.

7. A bíróságok

Az igazságszolgáltatás elvei

142. szakasz

Az igazságszolgáltatási hatalom a Szerb Köztársaság területén egységes.

A bíróságok munkájukban önállóak és függetlenek, az Alkotmány, a törvények és egyéb általános aktusok alapján ítélik meg, amikor ezt törvény, a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabálya és megerősített nemzetközi szerződés így irányozza elő.

A bírósági tárgyalás nyilvános, és csak az Alkotmánnyal összhangban korlátozható.

Az ítékezésben bírók és ülnökök vesznek részt, törvényben meghatározott módon.

Törvényben előírható, hogy meghatározott bíróságokon és meghatározott ügyekben csak bírók ítélik meg.

A bíróság tanácsban ítélik meg, de törvényben előírható, hogy meghatározott ügyekben egyesbíró dönt.

A bíróságok fajtái

143. szakasz

Az igazságszolgáltatási hatalmat a Szerb Köztársaságban általános és különös hatáskörű bíróságok gyakorolják.

A bíróságok megalapítását, hatáskörét és illetékességét, valamint szervezetrendszerét és összetételét törvény szabályozza.

Nem alapíthatók ideiglenes, rögtönítélő sem rendkívüli bíróságok.

A Legfelsőbb Semmítőbíróság a Szerb Köztársaság legfelső bírósága.

A Legfelsőbb Semmítőbíróság székhelye Belgrád.

A Legfelsőbb Semmítőbíróság elnöke

144. szakasz

A Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökét a Népképviselőház választja meg, az Igazságszolgáltatási Főtanács javaslatára, a Legfelsőbb Semmítőbíróság általános értekezlete valamint a Népképviselőház hatáskörrel rendelkező bizottsága véleményének megszerzése után.

A Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökét öt évre választják meg, és nem választható újra.

Saját kérelmére, a bírói megbízatás megszűnés törvényben előírt feltételeinek fennállása esetén, vagy a bírósági elnökök törvényben előírt felmentési okaiból kimondott felmentéssel a Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökének megbízatása a megválasztási idő letelte előtt is megszűnik.

A Legfelsőbb Semmítőbíróság elnöke tisztségének megszűnéséről szóló határozatot a Népképviselőház hozza meg, a törvénnyel összhangban; a felfüggesztési döntést a Népképviselőház az Igazságszolgáltatási Főtanács javaslatára hozza meg.

A bíróság határozatai

145. szakasz

A bírósági határozatok az Alkotmánnyon, törvényen, megerősített nemzetközi szerződéseken valamint a törvény alapján hozott előírásokon alapulnak.

A bíróság határozatai mindenki számára kötelező érvényűek, és nem képezhetik bíróságon kívüli ellenőrzés tárgyát.

A bírósági határozatot csak a hatáskörében illetékes bíróság vizsgálhatja felül, törvényben előírt eljárásban.

Megkegyelmezéssel vagy közkegyelemmel, a kirótt büntetés bírósági döntés nélkül is - teljességében vagy részben - megbocsájtható.

A bírói tisztség állandósága **146. szakasz**

A bírói tisztség állandó.

Kivételesen, azt a személyt akit első ízben választanak bírónak, három évre választják.

A bírók megválasztása **147. szakasz**

Az Igazságszolgáltatási Főtanács javaslatára, azt a személyt, akit első ízben választanak bírónak a Népképviselőház választja bírói tisztségre.

Az első ízben bírói tisztségre választott bíró megbízatása három évre szól.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács, a törvénnyel összhangban, állandó tisztségre választja a bírókat, ugyanannál vagy más bíróságnál.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács dönt az állandó tisztségben levő bírók más vagy felsőbb bíróságra való megválasztásáról.

A bírói tisztség megszűnése **148. szakasz**

A bíró tisztsége megszűnik saját kérelmére, a törvénnyel előírt feltételek fennállása esetén vagy a törvénnyel előírányozott felmentési okok miatt, illetve, ha nem választják meg állandó bírói tisztségre.

A bírói tisztség megszűnéséről szóló határozatot az Igazságszolgáltatási Főtanács hozza meg. Az ilyen határozatot a bíró az Alkotmánybíróságnál megfellebbezheti. Az átadott fellebbezés kizárja az alkotmányjogi panasz benyújtási jogát.

A bírói tisztség megszűnésének eljárását, alapjait és okait, valamint a bíróság elnökének felmentési okait törvényben szabályozzák.

A bíró függetlensége **149. szakasz**

A bíró tisztségének ellátásában független és csak az Alkotmánynak és törvénynek van alárendelve.

Tisztségének ellátása során a bíró mindenfajta befolyásolása tilos.

A bíró áthelyezhetetlensége **150. szakasz**

A bírónak joga van bírói tisztségét azon a bíróságon végezni, ahová megválasztották, és csak beleegyezésével helyezhető át vagy utalható más bíróságra.

Annak a bíróságnak ahová megválasztották vagy e bíróság hatásköre túlnyomó részének megszűnése esetén a bíró, kivételesen, beleegyezése nélkül is állandóra más bíróságra helyezhető vagy utalható, a törvénnyel összhangban.

Mentelmi jog **151. szakasz**

A bíró nem vonható felelősségre a bírósági döntéshozatal folyamán kinyilvánított véleménye vagy szavazása miatt, kivéve, ha bíró által elkövetett törvényszegés bűncselekményéről van szó.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács jóváhagyása nélkül a bírót nem lehet letartóztatni a bírói tisztség végzésében elkövetett bűncselekmény miatt indított eljárásban.

A bírói tisztség összeegyeztethetlensége

152. szakasz

Tilos a bírók politikai tevékenysége.

Törvény szabályozza, hogy mely más tisztség, hivatás vagy magánérdek nem egyeztethető össze a bírói tisztséggel.

8. Az Igazságszolgáltatási Főtanács

Jogállása, összetétele és megválasztása

153. szakasz

Az Igazságszolgáltatási Főtanács független és önálló szerv, amely biztosítja és szavatolja a bíróságok és bírók függetlenségét és önállóságát.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács 11 tagból áll.

Tisztségénél fogva az Igazságszolgáltatási Főtanács kötelékébe az Igazságszolgáltatási Főtanács elnöke, az igazságügyi miniszter és a Népképviselőház hatáskörrel rendelkező bizottságának elnöke tartozik, valamint további nyolc megválasztható tag, akiket a Népképviselőház választ meg, a törvénnyel összhangban.

A megválasztható tagok közül hatan állandó tisztségű bírók, ezek közül egy az autonóm tartomány területéről van, további kettő a szakmában legalább 15 éves munkatapasztalattal rendelkező tekintélyes és kimagasló jogász, közülük az egyik ügyvéd, a másik pedig a jogi egyetem tanára.

A bíróságok elnökei nem lehetnek az Igazságszolgáltatási Főtanács megválasztható tagjai.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács tagjainak megbízatása öt évre szól, a tisztségbeli tagok kivételével.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács tagja a bíróval azonos mentelmi jogot élvez.

Az Igazságszolgáltatási Főtanács hatásköre

154. szakasz

Az Igazságszolgáltatási Főtanács megválasztja és felmenti a bírókat, az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban, bírók megválasztását javasolja a Népképviselőháznak azok első ízben történő bírói tisztségre választása esetén, javasolja a Népképviselőháznak a Legfelsőbb Semmítőbíróság elnökének és a bírósági elnököknek a megválasztását, az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban, részt vesz a Legfelsőbb Semmítőbíróság elnöke és a bírósági elnökök tisztségének megszüntetésére vonatkozó eljárásában, az Alkotmányban és törvényben meghatározott módon, és törvényben meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

Jogorvoslat

155. szakasz

Az Igazságügyi Főtanács határozata az Alkotmánybíróság előtt megfellebbezhető, a törvénnyel előírt esetekben.

9. Ügyészség

Jogállása és hatásköre

156. szakasz

Az ügyészség önálló állami szerv, amely a bűncselekmények és egyéb büntetendő cselekmények elkövetőit üldözi, valamint intézkedéseket foganatosít az alkotmányosság és törvényesség megőrzése érdekében.

Az ügyészség feladatait az Alkotmány, a törvény, a megerősített nemzetközi szerződés és a törvény alapján meghozott előírások szerint látja el.

Alapítás és szervezetrendszer

157. szakasz

Az ügyészség alapítását, szervezetrendszerét és hatáskörét törvény szabályozza.

A Köztársasági Ügyészség a Szerb Köztársaság legfelső ügyészsége.

A köztársasági ügyész

158. szakasz

A köztársasági ügyész a Szerb Köztársaság jogai és kötelezettségei keretén belül ellátja az ügyészségi feladatokat.

A köztársasági ügyészt, a kormány javaslatára, a Népképviselőház hatáskörrel rendelkező bizottsága véleményének a megszerzése után a Népképviselőház választja meg.

A köztársasági ügyészt hat éves időszakra választják, és újraválasztható.

A köztársasági ügyész tisztsége megszűnik, ha nem választják újra, ha ezt önmaga kérelmezi, törvénnyel előírt feltételek fennállása esetén vagy a törvényben előírányozott okokból történő felmentésével.

A köztársasági ügyész tisztségének megszűnéséről szóló határozatot a Népképviselőház hozza meg, a törvénnyel összhangban; a felmentési határozatot a Népképviselőház a kormány javaslatára hozza meg.

Ügyészek és ügyészhelyettesek

159. szakasz

Az ügyészi tisztséget az ügyész tölti be.

Az ügyészt a Népképviselőház választja meg, a kormány javaslatára.

Az ügyész megbízási ideje hat év, és újraválasztható.

Az ügyészhelyettes helyettesíti az ügyészt a vádlói fealdatok ellátásában, és köteles az ügyész utasításainak eleget tenni.

Az Állami Ügyészi Tanács javaslatára, az ügyészhelyettesi tisztségre első ízben megválasztott személyt a Népképviselőház választja meg.

A tisztségére első ízben megválasztott ügyészhelyettes megbízási ideje három év.

Az Állami Ügyészi Tanács, a törvénnyel összhangban, állandó tisztséget ellátó ügyészhelyetteseket választ meg, ugyanannál vagy egy másik ügyészségnél.

Az Állami Ügyészi Tanács határoz az állandó tisztséget ellátó ügyészhelyettesek megválasztásáról másik vagy felsőbb ügyészségnél.

Felelősség

160. szakasz

A köztársasági ügyész az ügyészség munkájáért valamint saját munkájáért a Népképviselőháznak tartozik felelősséggel.

Az ügyészek az ügyészség és saját munkájukért a köztársasági ügyésznek valamint a Népképviselőháznak tartoznak felelősséggel, az alacsonyabb rangú ügyészek pedig a közvetlen felettes ügyésznek is.

Az ügyészhelyettesek munkájukért az ügyésznek tartoznak felelősséggel.

Az ügyész és az ügyészhelyettes tisztségének megszűnése

161. szakasz

Az ügyésznek és az ügyészhelyettesnek tisztsége megszűnik saját kérelmére, a törvényben előírt feltételek fennállása esetén vagy felmentésével a törvénnyel előírt okokból.

Az ügyész tisztsége akkor is megszűnik, ha nem választják újra, az ügyészhelyettesé pedig, ha állandó tisztségre nem választják meg.

Az ügyész tisztségének megszűnéséről szóló határozatot, a törvénnyel összhangban, a Népképviselőház hozza meg; a felmentési határozatot a Népképviselőház a kormány javaslatára hozza meg.

Az ügyészhelyettes tisztségének megszűnéséről szóló határozatot, a törvénnyel összhangban, az Állami Ügyészi Tanács hozza meg.

A tisztség megszűnéséről szóló határozat az Alkotmánybíróság előtt megfellebbezhető. A beterjesztett fellebbezés kizárja az alkotmányjogi panaszra való jogot.

Az ügyészi és ügyészhelyettesi tisztség megszűnésének eljárását, alapjait és okait törvényben szabályozzák.

A mentelmi jog

162. szakasz

Az ügyész és az ügyészhelyettes nem vonható felelősségre az ügyészi tisztség folyamán nyilvánított véleménye miatt, kivéve ha az ügyész, illetőleg ügyészhelyettes általi törvényszegés bűncselekményéről van szó.

A Népképviselőház hatáskörrel rendelkező bizottságának jóváhagyása nélkül az ügyészt, illetőleg az ügyészhelyettest nem lehet letartóztatni az ügyészi tisztség azaz szolgálat végzésében elkövetett bűncselekmény miatt indított eljárásban.

Az ügyészi tisztség összeférhetlensége

163. szakasz

Tilos az ügyészek és ügyészhelyettesek politikai tevékenysége.

Törvény szabályozza, hogy mely más tisztség, foglalkozás vagy magánérdek nem egyeztethető össze az ügyészi tisztséggel.

Az Állami Ügyészi Tanács helyzete, összetétele és megválasztása

164. szakasz

Az Állami Ügyészi Tanács önálló szerv, amely biztosítja és szavatolja az ügyészek és ügyészhelyettesek önállóságát, a törvénnyel összhangban.

Az Állami Ügyészi Tanács 11 tagból áll.

Tisztségénél fogva az Állami Ügyészi Tanács kötelékébe az Állami Ügyészi Tanács elnöke, az igazságügyi miniszter és a Népképviselőház hatáskörrel rendelkező bizottságának elnöke tartozik, valamint további nyolc megválasztható tag, akiket a Népképviselőház választ meg, a törvénnyel összhangban.

A megválasztható tagok közül hatan állandó tisztségű ügyészek vagy ügyészhelyettesek, ezek közül egy az autonóm tartomány területéről van, további két tag a szakmában legalább 15 éves munkatapasztalattal rendelkező tekintélyes és kimagasló jogász, közülük az egyik ügyvéd, a másik pedig a jogi egyetem tanára.

Az Állami Ügyészi Tanács tagjainak megbízatása öt évre szól, a tisztségbeli tagok kivételével.

Az Állami Ügyészi Tanács tagja az ügyésszel azonos mentelmi jogot élvez.

Az Állami Ügyészi Tanács hatásköre

165. szakasz

Az Állami Ügyészi Tanács jelölteket javasol a Népképviselőháznak az ügyészhelyettesek megválasztására, megválasztja az állandó tisztséget betöltő ügyészhelyetteseket, az állandó tisztséget betöltő ügyészhelyetteseket más ügyészségekben ügyészhelyettesi tisztségbe választja, dönt az ügyészhelyettesek tisztségének megszüntetési eljárásában, az Alkotmánnyal és törvénnyel előírányozott módon, valamint törvénnyel meghatározott egyéb feladatokat is végez.

HATODIK RÉSZ

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Jogállása

166. szakasz

Az Alkotmánybíróság önálló és független állami szerv, amely az alkotmányosságot, törvényeséget valamint az emberi- és kisebbségi jogokat védelmezi.

Az Alkotmánybíróság határozatai véglegesek, végrehajthatók és mindenki számára kötelező érvényűek.

Hatásköre

167. szakasz

Az Alkotmánybíróság dönt:

1. a törvényeknek és egyéb általános aktusoknak az Alkotmánnyal, a nemzetközi jog általánosan elfogadott elveivel és a megerősített nemzetközi szerződésekkel való összhangjáról,

2. a megerősített nemzetközi szerződéseknek az Alkotmánnyal való összhangjáról,

3. egyéb általános aktusoknak a törvénnyel való összhangjáról,

4. az autonóm tartományok és helyi önkormányzati egységek státútumának és általános aktusainak az Alkotmánnyal és a törvénnyel való összhangjáról,

5. a közmegbízatással felruházott szervezetek, politikai pártok, szakszervezetek, polgárok egyesületei általános aktusainak valamint a kollektív szerződéseknek az Alkotmánnyal és a törvénnyel való összhangjáról,

6. Alkotmányban és törvényben meghatározott egyéb feladatokat is végez.

Az Alkotmánybíróság dönt a politikai pártok, szakszervezetek és polgári egyesületek munkájának betiltásáról.

Az Alkotmánybíróság Alkotmányban meghatározott egyéb teendőket is ellát.

Az alkotmányosság és törvényesség elbírálása

168. szakasz

Alkotmányosságot és törvényességet elbíráló eljárást állami szerv, a területi autonómia és a helyi önkormányzat szerve, valamint legalább 25 népképviselő indíthat. Az eljárást az Alkotmánybíróság is megindíthatja.

Minden jogi és természetes személynek joga van kezdeményezni az alkotmányosságot és törvényességet elbíráló eljárás megindítását.

Az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban nem levő törvény vagy egyéb általános aktus az Alkotmánybíróság határozatának a hivatalos közlönyben való közzététele napján hatályát veszti.

A végleges határozat meghozataláig, a törvényben meghatározott feltételek mellett, az Alkotmánybíróság felfüggesztheti az olyan egyedi aktusok vagy intézkedések végrehajtását, melyeket olyan törvény vagy egyéb általános aktus alapján fogantatosítottak, melyek alkotmányosságának és törvényességének elbírálása folyamatban van.

Az Alkotmánybíróság elbíráhatja olyan törvény és általános aktus alkotmányosságát, azaz olyan általános aktus törvényességét is, amely már hatályát veszítette, amennyiben az alkotmányosságot elbíró eljárás legkésőbb a hatályvesztést követő hat hónapon belül megindították.

A törvény alkotmányosságának elbírálása a hatályba lépés előtt

169. szakasz

A népképviselők legalább egy harmadának kérelmére az Alkotmánybíróság hét napos határidőn belül köteles elbírálni a megszavazott, de rendelettel még ki nem hirdetett törvény alkotmányosságát.

Amennyiben a törvényt az alkotmánybírósági határozat meghozatala előtt kihirdetik, az Alkotmánybíróság folytatja a kérelem megvitatását, a rendes alkotmányossági elbírálási eljárás szabályai szerint.

Amennyiben az Alkotmánybíróság a törvény alkotmányellenességéről szóló határozatát a törvény kihirdetése előtt hozza meg, e határozat a törvény kihirdetése napján lép hatályba, kivéve, ha a törvényt már kihirdetése előtt visszavonják.

Nem indítható alkotmányossági elbírálási eljárás olyan törvény ellen, amelynek alkotmányosságát már hatályba lépése előtt megállapították.

Alkotmányjogi panasz

170. szakasz

Alkotmányjogi panasz az állami szervek és közmegbízattal felruházott szervezetek olyan egyedi aktusai és cselekményei ellen emelhető, melyek megszegik vagy megvonják az Alkotmányban szavatolt emberi és kisebbségi jogokat és szabadságjogokat, amikor védelmükre már egyéb jogi eszköz nem áll rendelkezésre, vagy ilyen nem is volt előírva.

A határozat végrehajtásának biztosítása

171. szakasz

Mindenki köteles tiszteletben tartani és végrehajtani az Alkotmánybíróság határozatát.

Amikor erre szükség mutatkozik, az Alkotmánybíróság határozatában intézkedik annak végrehajtási módjáról is.

Az Alkotmánybíróság határozatainak végrehajtását törvény szabályozza.

Az Alkotmánybíróság összetétele. Az alkotmánybírók megválasztása és kinevezése

172. szakasz

Az Alkotmánybíróság 15, kilenc évre megválasztott és kinevezett bíróból áll.

Az Alkotmánybíróság öt bíróját a Néplépviseelőház választja, ötöt a köztársasági elnök nevez ki, ötöt pedig Szerbia Semmítőbíróságának általános értekezlete.

A Népképviselőház öt bírót a köztársasági elnök által javasolt 10 jelölt közül választ meg, a köztársasági elnök meg az Alkotmánybíróság öt bíróját a Népképviselőház által javasolt 10 jelölt közül nevezi ki, míg a Legfelsőbb Semmítőbíróság általános értekezlete öt bírót az Igazságszolgáltatási Főtanács és az Állami Ügyészi Tanács együttes ülésén javasolt 10 jelölt közül választ.

Minden előterjesztett jelölt-listáról megválasztott jelöltek közül egynek az autonóm tartományokból kell lennie.

Az alkotmánybírókat a legalább 40 éves életkorú, 15 éves szakmai munkatapasztalattal rendelkező kimagasló jogászok köréből választják és nevezik ki.

Ugyanaz a személy legfeljebb kétszer választható meg, illetőleg nevezhető ki a alkotmánybírónak.

Az alkotmánybírók saját soraikból választanak elnököt, három évre szóló időszakra, titkos szavazással.

Érdekösszeütközés. Mentelmi jog

173. szakasz

Az alkotmánybíró nem végezhet más közéleti vagy szakmai tisztséget és foglalkozást, azzal a kivétellel, hogy a Szerb Köztársaságban jogi egyetemi tanár lehet, a törvénnyel összhangban.

Az alkotmánybíró a népképviselővel azonos mentelmi jogot élvez. Mentelmi jogáról az Alkotmánybíróság dönt.

Az alkotmánybíró tisztségének megszűnése

174. szakasz

Az alkotmánybíró tisztsége megszűnik a megválasztási vagy kinevezési idő lejártával, saját kérelmére, amikor teljesíti a törvényben meghatározott öregkori nyugdíjaztatási feltételeket vagy felmentik.

Az alkotmánybíró felmentik, ha megszegi az érdekösszeütközési titlalmat, tartósan elveszíti az alkotmánybírói tisztség ellátásához szükséges munkaképességét, börtönbüntetésre ítélik, vagy olyan büntetendő cselekmény elkövetéséért ítélik el, amely érdemtelené teszi az alkotmánybírói tisztség további betöltésére.

A bírói tisztség megszűnéséről a Népképviselőház dönt, az alkotmánybírók megválasztására vagy kinevezésére felhatalmazott előterjesztők kérelme alapján. A felmentési eljárás megindítását az Alkotmánybíróság kezdeményezheti.

Az alkotmánybírósági döntéshozatal módja. Az Alkotmánybíróságról szóló törvény

175. szakasz

Az Alkotmánybíróság az össz bíró szavazati többségével hozza meg határozatait.

Az Alkotmánybíróság az össz bírójának kétharmados szavazati többségével hozza meg azt a határozatát, amellyel önállóan indít alkotmányosságot és törvényességet elbíráló eljárást.

Az Alkotmánybíróság szervezetét, az alkotmánybírósági eljárást valamint határozatainak joghatályát törvény szabályozza.

HETEDIK RÉSZ

TERÜLETI BERENDEZÉS

1. Tartományi autonómia és helyi önkormányzatok

Fogalom

176. szakasz

A polgárok tartományi autonómiára és helyi önkormányzatra jogosultak, amit közvetlenül vagy szabadon választott képviselőik révén valósítanak meg.

Az autonóm tartományok és helyi önkormányzati egységek jogi személyek.

Hatásköri elhatárolás

177. szakasz

A helyi önkormányzati egységek hatáskörébe azok a kérdések tartoznak, amelyek célszerűen a helyi önkormányzati egységen belül érvényesíthetők, az autonóm tartományokéba pedig azok, amelyek célszerűen az autonóm tartományokon belül érvényesíthetők, és amelyek nem tartoznak a Szerb Köztársaság hatáskörébe.

Törvény határozza meg, mely kérdések bírnak köztársasági, tartományi illetőleg helyi jelentőséggel.

A hatáskör átruházása

178. szakasz

Saját hatáskörébe tartozó egyes kérdéseket a Szerb Köztársaság törvényben az autonóm tartományokra és a helyi önkormányzati egységekre ruházhat át. Saját hatáskörébe tartozó egyes kérdéseket az autonóm tartomány, határozatával, a helyi önkormányzati egységekre ruházhat át.

Az átruházott hatáskör gyakorlásához szükséges eszközöket a Szerb Köztársaság, illetőleg az autonóm tartomány biztosítja, attól függően, melyikük ruházta át feladatainak egy részét.

Az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egység jogait és kötelezettségeit, valamint a Szerb Köztársaságnak és az autonóm tartományoknak az átruházott hatáskör gyakorlása feletti felügyeleti jogát törvény szabályozza.

A szervek önálló szervezetének a joga

179. szakasz

Az autonóm tartományok az alkotmánnyal és az autonóm tartomány statútumával, a helyi önkormányzati egységek pedig az alkotmánnyal és törvénnyel összhangban önállóan írják elő szerveik és közszolgálataik szervezetrendszerét és jogkörét.

Az autonóm tartomány képviselőháza és a helyi önkormányzati egység képviselő-testülete

180. szakasz

A képviselőház az autonóm tartománynak, a képviselő-testület pedig a helyi önkormányzati egységnek a legfelső szerve.

Az autonóm tartomány képviselőházát a képviselők, a helyi önkormányzati egység képviselő-testületét a tanácsnokok képezik.

A képviselőket és a tanácsnokokat négy évre szóló időszakra választják meg, közvetlen választáson, titkos szavazással, mégpedig a képviselőket az autonóm tartomány határozatával, a tanácsnokokat meg a törvénnyel összhangban.

Az autonóm tartományban és azokban a helyi önkormányzati egységekben, ahol a lakosság vegyes nemzeti összetételű, lehetővé teszik a nemzeti kisebbségek képviselőházi, illetőleg képviselő-testületi arányos képviselését, a törvénnyel összhangban.

Az autonóm tartományok és helyi önkormányzati egységek együttműködése

181. szakasz

Az autonóm tartományok és helyi önkormányzati egységek együttműködnek más államok megfelelő területi közösségeivel és egységeivel, a Szerb Köztársaság külpolitikájának keretein belül, tiszteletben tartva a Szerb Köztársaság területi egységét és jogrendjét.

2. Az autonóm tartományok

Az autonóm tartomány fogalma, megalakítása és területe

182. szakasz

Az autonóm tartományok Alkotmánnyal alapított területi közösségek, melyekben a polgárok a tartományi autonómiára való jogukat valósítják meg.

A Szerb Köztársaságnak Vajdaság Autonóm Tartománya valamint Kosovo-Metohija Autonóm Tartománya van. Kosovo-Metohija Autonóm Tartomány lényegi autonómiáját törvényben fogják szabályozni, melyet az alkotmánymódosítással azonos eljárással hoznak meg.

Új autonóm tartomány létesülhet, a meglévők megszűnhetnek vagy összevonhatók az alkotmánymódosítással azonos eljárással. Az új autonóm tartományok létesítésére, a meglévők megszüntetésére illetőleg összevonására vonatkozó javaslatot a polgárok népszavazás útján fogalmazzák meg, a törvénnyel összhangban.

Az autonóm tartományok területe és az autonóm tartományok közötti határ módosításának feltételeit törvény határozza meg. Az autonóm tartományok területe nem módosítható a polgárok népszavazás útján kinyilvánított jóváhagyása nélkül, a törvénnyel összhangban.

Az autonóm tartományok hatásköre

183. szakasz

Az autonóm tartományok, az Alkotmánnyal és statútumukkal összhangban, szabályozzák az általuk alakított szervek és szolgálatok jogkörét, megválasztását és munkáját.

Az autonóm tartományok, a törvénnyel összhangban, szabályozzák a tartományi jelentőségű kérdéseket a:

1. területrendezés és -fejlesztés,
2. mezőgazdaság, víz- és erdőgazdálkodás, vadászat, halászat, turizmus, vendéglátóipar, gyógyfürdők és gyógyhelyek, környezetvédelem, ipar és kézművesség, közúti, folyami és vasúti közlekedés és közútrendezés, vásárok és egyéb ipari rendezvények szervezése,
3. a tartományi szintű oktatás, sport, művelődés, egészségügyi- és szociális védelem valamint a tájékoztatás területén.

Az autonóm tartományok gondoskodnak az emberi- és kisebbségi jogok érvényesítéséről, a törvénnyel összhangban.

Az autonóm tartományok meghatározzák a tartomány jelképeit és azok használati módját.

Az autonóm tartományok kezelik a tartomány vagyonát, a törvényben előírányozott módon.

Az autonóm tartományok, az alkotmánnyal és törvénnyel összhangban, eredeti bevételekkel rendelkeznek, meghatározzák a helyi önkormányzati egységeknek az átruházott feladataik ellátására kiszabott eszközöket, meghozzák saját költségvetésüket és zárszámadásukat.

Az autonóm tartományok pénzelése

184. szakasz

Az autonóm tartományoknak eredeti bevételei vannak és ezekből pénzelik határskörük gyakorlását.

Az autonóm tartományok eredeti bevételeinek neveit és nagyságát törvény szabályozza.

Törvény határozza meg az autonóm tartományoknak a Szerb Köztársaság bevételeihez való hozzájárulását.

Vajdaság Autonóm Tartomány költségvetése a Szerb Köztársaság költségvetésének legalább 7%-át teszi ki, azzal, hogy ebből a 7%-ból 3%-ot a nagymunkálatok pénzelésére fordítanak.

Az autonóm tartomány jogi aktusai

185. szakasz

Az autonóm tartomány legmagasabb jogi aktusa a statútum.

Az autonóm tartomány statútumát a képviselőház hozza meg, a Népképviselőház előzetes jóváhagyásával.

A hatáskörébe tartozó kérdéseket az autonóm tartomány határozatokkal és egyéb általános aktusokkal rendezi.

Az autonóm tartomány szerveinek munkája feletti felügyelet

186. szakasz

A kormány az Alkotmánybíróság előtt megindíthatja a még hatályba nem lépett autonóm tartományi határozat alkotmányosságát vagy törvényességét elbíráló eljárást. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság, saját döntésének meghozataláig, elnapolhatja az elvitatott autonóm tartományi határozat hatályba lépését.

A tartományi autonómia védelmezése

187. szakasz

Az autonóm tartomány statútumában meghatározott szerv fellebbezést nyújthat be az Alkotmánybíróságnál, ha állami szervnek vagy a helyi önkormányzati egység szervének egyedi aktusával vagy magatartásával ellehetetlenül az autonóm tartomány hatáskörének gyakorlása.

Az autonóm tartomány statútumában meghatározott szerv megindíthatja a tartományi autonómiára való jogot sértő Szerb Köztársaság-i törvénynek vagy egyéb általános aktusnak, illetőleg a helyi önkormányzati egység általános aktusának alkotmányosságát és törvényességét elbíráló eljárást.

3. Helyi önkormányzat

Általános rendelkezések

188. szakasz

A helyi önkormányzat egységei a községek, a városok és Belgrád városa.

A helyi önkormányzati egységek területét és székhelyét törvény határozza meg.

A helyi önkormányzati egységek megalakítását, megszűnését valamint területük megváltoztatását az illető helyi önkormányzati egység területén szervezett népszavazás előzi meg.

A helyi önkormányzati egységek pénzelése a helyi önkormányzati egység eredeti bevételeiből, a Szerb Köztársaság költségvetéséből, a törvénnyel összhangban, valamint az autonóm tartomány költségvetéséből történik, az autonóm tartomány képviselőházának határozatával összhangban, amikor az autonóm tartomány a saját hatásköréből a helyi önkormányzati egységre ruházott át feladatokat.

A helyi önkormányzati egységek jogállása

189. szakasz

A községeket törvénnyel létesítik és szüntetik meg.

A városokat törvénnyel létesítik, a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírányozott mércék szerint.

A város hatásköre azonos a községre Alkotmányban átruházott hatáskörrel, de a városra törvényben egyéb hatáskör is átruházható.

Tartományi Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság

21000 Újvidék, Mihajlo Pupin sugárút 16.

telefon: 021-487-42-13, fax: 021-557-074, e-mail:office@puma.vojvodina.sr.gov.yu

A város statútumában előírható, hogy területén két vagy több városi község létesül. A városi községek által ellátott - a város hatáskörébe tartozó - feladatokat a város statútumában határozzák meg.

Belgrád városnak, mint a Szerb Köztársaság fővárosának a helyzetét a fővárosról szóló törvény valamint Belgrád város statútuma szabályozza.

Belgrád város hatásköre azonos a városok és községek hatáskörével, de a fővárosról szóló törvényben egyéb ügykörrel is felruházható.

A község hatásköre

190. szakasz

A község, szervei révén, a törvénnyel összhangban:

1. szabályozza és biztosítja a közművesítési teendők ellátását és fejlesztését,

2. szabályozza és biztosítja a telkek és üzlethelyiségek használatát,

3. gondot visel a helyi jellegű utak, utcák, általános érdekű középületek építéséről, újjáépítéséről, karbantartásáról és használatáról, szabályozza és biztosítja a helyi jellegű szállítást,

4. gondoskodik a polgárok szükségletinek kielégítéséről az oktatás, művelődés, egészségügyi- és szociális- valamint gyermekvédelem, sport és testnevelés terén,

5. gondoskodik a turizmus, kézművesség, vendéglátóipar és kereskedelem fejlesztéséről és előmozdításáról,

6. gondoskodik a környezetvédelemről, az elemi és egyéb csapások elleni védelemről, a községi jelentőséggel bíró kulturális javak védelméről,

7. a mezőgazdasági földterület védelméről, fejlesztéséről és használatáról

8. törvényben meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

A község, a törvénnyel összhangban, önállóan hozza meg a költségvetést és a zárszámadást, a településrendezési tervet és a község fejlesztési tervét, megállapítja a község jelképeit és azok használatát.

A község gondot visel az emberi- és kisebbségi jogok érvényesítéséről, védelméről és fejlesztéséről, valamint a községi szintű tájékoztatásról.

A község önállóan kezeli a községi vagyont, a törvénnyel összhangban.

A község, a törvénnyel összhangban, meghatározza a községi előírások megszegéséből eredő szabálysértéseket.

A község jogi aktusai és szervei

191. szakasz

A község legmagasabb jogi aktusa a statútum. A statútumot a községi képviselő-testület hozza meg.

A községi képviselő-testület saját hatáskörében általános aktusokat hoz, elfogadja a község költségvetését és zárszámadását, meghozza a fejlesztési tervet és a község területrendezési tervét, kiírja a községi népszavazást és egyéb, törvényben és statútumban meghatározott feladatokat lát el.

A község szerveit a községi képviselő-testület valamint egyéb, statútumban meghatározott szerv képezi, a törvénnyel összhangban.

A községi képviselő-testület dönt a község végrehajtó szerveinek megválasztásáról, a törvénnyel és statútummal összhangban.

A városok és Belgrád város végrehajtó szerveinek megválasztását törvény szabályozza.

A község munkája feletti felügyelet

192. szakasz

A kormány köteles felfüggeszteni az olyan községi határozat végrehajtását, amelyet alkotmány- vagy törvényellenesnek tart, és ötnapos határidőn belül megindítani a határozat alkotmányosságát, illetőleg törvényességét elbíráló eljárást.

A törvényben meghatározott feltételek mellett, a kormány feloszthatja a község képviselő-testületét.

A községi képviselő-testület felosztatásával egyidejűleg, a kormány kinevezi azt az ideiglenes testületet, amely a képviselő-testület hatáskörébe tartozó feladatokat végzi, miközben figyelembe veszi a felosztatott községi képviselő-testület politikai és nemzeti összetételét.

A helyi önkormányzat védelmezése

193. szakasz

A község statútumában meghatározott szerv fellebbezést nyújthat be az Alkotmánybíróságnak, ha az állami szervnek vagy a helyi önkormányzati szervnek egyedi aktusa vagy magatartása ellehetetleníti a községi hatáskör gyakorlását.

A község statútumában meghatározott szerv megindíthatja a Szerb Köztársaság törvényének vagy egyéb általános aktusának illetőleg az autonóm tartomány általános aktusának alkotmányosságát vagy törvényességét elbíráló eljárását, ha az sérti a helyi önkormányzatra való jogot.

NYOLCADIK RÉSZ

AZ ALKOTMÁNYOSSÁG ÉS TÖRVÉNYESSÉG

A hazai és nemzetközi általános jogszabály hierarchiája

194. szakasz

A Szerb Köztársaság jogrendje egységes.

A Szerb Köztársaság legmagasabb jogi aktusa az alkotmány.

Minden, a Szerb Köztársaságban meghozott törvénynek és általános aktusnak összhangban kell lennie az Alkotmánnyal.

A megerősített nemzetközi szerződések és a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai a Szerb Köztársaság jogrendszerének szerves részei. A megerősített nemzetközi szerződések nem lehetnek alkotmányellenesek.

A Szerb Köztársaságban meghozott törvények és általános aktusok nem lehetnek ellentétben a megerősített nemzetközi szerződésekkel és a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályaival.

A hazai általános jogi aktusok hierarchiája

195. szakasz

A Szerb Köztársaság törvényénél alacsonyabb általános aktusainak, a közmegbízattal felruházott szervezetek, politikai pártok, szakszervezetek és polgári egyesületek általános aktusainak összhangban kell lenniük a törvénnyel.

Az autonóm tartományok, valamint a helyi önkormányzati egységek statútumainak, határozatainak és egyéb általános aktusainak összhangban kell lenniük a törvénnyel.

Az autonóm tartományok, valamint a helyi önkormányzati egységek általános aktusainak összhangban kell lenniük statútumaikkal.

A törvény és egyéb általános aktus közzététele

196. szakasz

A törvényt és minden általános aktust, hatályba lépését megelőzően, közzéteszik.

Az Alkotmányt, a törvényeket és a Szerb Köztársaság egyéb törvényénél alacsonyabb aktusait a köztársasági hivatalos közlönyben, az autonóm tartományok statútumait, határozatait és egyéb általános jogi aktusait a tartományi hivatalos közlönyökben teszik közzé.

A helyi önkormányzati egységek statútumait és általános aktusait a helyi jellegű hivatalos közlönyökben teszik közzé.

A törvények és egyéb általános aktusok legkorábban a közzétételtől számított nyolcadik napon lépnek hatályba, ennél korábban csak különösen indokolt – meghozataluk alkalmával meghatározott – okból léphetnek hatályba.

A törvény és egyéb jogi aktus visszamenő hatályának tilalma

197. szakasz

A törvényeknek és egyéb jogi aktusoknak visszamenő hatálya nem lehet.

Kivételesen, csupán a törvény egyes rendelkezéseinek lehet visszamenő hatálya, ha ezt a törvény meghozatalakor megállapított általános érdek indokolja.

A büntetőtörvény rendelkezésének visszamenő hatálya csak akkor lehet, ha az enyhébb a bűncselekmény elkövetőjére nézve.

A közigazgatás törvényessége

198. szakasz

Az államigazgatási szervek, a közmegbízattal felruházott szervezetek, az autonóm tartományok valamint a helyi önkormányzati egységek szervei egyedi aktusainak és cselekményeinek a törvényen kell alapulniuk.

A jogosultságot, kötelezettséget vagy a törvényen alapuló érdeket megállapító végleges egyedi aktus a bíróság előtti közigazgatási perben felülvizsgálható, amennyiben a meghatározott esetben törvény nem határoz meg másféle bírósági védelmet.

Az eljárás nyelve

199. szakasz

Mindenki jogosult saját nyelvénél használatára, amikor jogairól és kötelezettségeiről döntenek, a bíróság, egyéb állami szerv és közmegbízattal felruházott szervezet előtti eljárásban.

Az eljárási nyelv ismeretének hiánya nem akadályozhatja meg az emberi- és kisebbségi jogok érvényesítését.

Rendkívüli állapot

200. szakasz

Amikor az állam- vagy a polgárok megmaradását közveszély fenyegeti, a Népképviselőház rendkívüli állapotot hirdet ki.

A rendkívüli állapotról szóló határozat legfeljebb 90 napig hatályos. A határidő lejártát követően a Népképviselőház további 90 napra hosszabbíthatja a határozat érvényben maradását, az össz népképviselő szavazati többségével.

A rendkívüli állapot idején a Népképviselőház meghívás nélkül össze, és nem oszlatható fel.

A rendkívüli állapot kihirdetésekor a Népképviselőház olyan intézkedéseket írhat elő, melyek eltérnek az Alkotmánnyal szavatolt emberi- és kisebbségi jogoktól.

Amikor a Népképviselőház nem tud összeülni, a rendkívüli állapot kihirdetéséről szóló határozatot a köztársasági-, a népképviselőházi- és a kormányelnök együttesen hozza meg, a Népképviselőházra is érvényes feltételek mellett.

Amikor a Népképviselőház nem tud összeülni, a kormány rendeletet hozhat az emberi- és kisebbségi jogoktól eltérő intézkedések foganatosításáról, a köztársasági elnök ellenjegyezésével.

A Népképviselőház, azaz a kormány által foganatosított, emberi- és kisebbségi jogoktól eltérő intézkedések legfeljebb 90 napig maradnak hatályban, és a határidő lejártával azonos feltételek mellett megismételhetők.

Amikor a rendkívüli állapotról szóló határozatot nem a Népképviselőház hozta meg, azt a Népképviselőház a meghozataltól számított 48 órán belül, illetőleg amint ülés képes, megerősíti. Amennyiben a Népképviselőház nem erősíti

meg a határozatot, a határozat hatályát veszti a Népképviselőháznak a rendkívüli állapot kihirdetését követő első Népképviselőházi ülés berekesztésével.

Amikor az emberi- és kisebbségi jogoktól való eltérést eredményező intézkedéseket nem a Népképviselőház foganatosította, a kormány kötelessége, hogy az emberi- és kisebbségi jogoktól való eltérésre vonatkozó intézkedésekről szóló rendeletet annak meghozatalától számított 48 órán belül, illetőleg amint a Népképviselőház ülésképes, annak megerősítésre előterjessze. Ellenkező esetben, az eltérési intézkedések a rendkívüli állapot kihirdetése utáni első népképviselőházi ülés megkezdésétől számított 24 órán belül hatályukat veszítik.

Hadiállapot 201. szakasz

A hadiállapotot a Népképviselőház hirdeti ki.

Amikor a Népképviselőház nem tud összeülni, a hadiállapot kihirdetéséről szóló határozatot a a köztársasági-, a népképviselőházi- és a kormányelnök együttesen hozza meg.

A hadiállapot kihirdetésekor a Népképviselőház olyan intézkedéseket írhat elő, melyekkel eltérnek az Alkotmánnyal szavatolt emberi- és kisebbségi jogoktól.

Amikor a Népképviselőház nem tud összeülni, az olyan intézkedéseket, melyekkel eltérnek az Alkotmányban szavatolt emberi- és kisebbségi jogoktól, együttesen határozza meg a köztársasági-, a népképviselőházi- valamint a kormányelnök.

A hadiállapot idején elrendelt minden intézkedést a Népképviselőház erősíti meg, amint össze tud ülni.

Eltérések az emberi- és kisebbségi jogoktól a rendkívüli- és hadiállapot idején

202. szakasz

Rendkívüli- vagy hadiállapot kihirdetése idején megengedettek az Alkotmányban szavatolt emberi- és kisebbségi jogoktól való eltérések, de csak a szükséges mértékben.

Az eltérési intézkedések nem eredményezhetnek faji, nemi, nyelvi, vallási, nemzeti hovatartozási vagy társadalmi származási alapon történő megkülönböztetést.

A rendkívüli- illetőleg hadiállapot megszüntetésekor az emberi- és kisebbségi jogoktól való eltérést eredményező intézkedések hatálya is megszűnik.

Az eltérések semmi esetben sem vonatkozhatnak az Alkotmány 23, 24, 25, 26, 28, 32, 34, 37, 38, 43, 45, 47, 49, 62, 63, 64. valamint 78. szakaszára.

KILENCEDIK RÉSZ

AZ ALKOTMÁNY MÓDOSÍTÁSA

Az alkotmánymódosítási javaslat és az alkotmánymódosítás elfogadása 203. szakasz

Alkotmánymódosítási javaslatot az össz népképviselőnek legalább egy harmada, a köztársasági elnök, a kormány és legalább 150.000 választópolgár tehet.

Az Alkotmány módosításáról a Népképviselőház dönt.

Az alkotmánymódosítási javaslatot az össz népképviselő kétharmados szavazatával fogadják el.

A szükséges többség hiányában, az előterjesztett és elvetett javaslatban szereplő kérdések nem indítványozhatók az elkövetkező egy éves határidő lejártá előtt.

Amennyiben a Népképviselőház elfogadja az alkotmánymódosításra tett javaslatot, hozzálátanak az alkotmánymódosító aktus kidolgozásához, illetőleg megvitatásához.

Az alkotmánymódosító aktust a Népképviselőház az össz népképviselője kétharmadának szavazati többségével fogadja le, de emellett olyan döntést is hozhat, hogy azt polgárok köztársasági népszavazáson is megerősítsék.

A Népképviselőház köteles az alkotmánymódosítási aktust köztársasági népszavazás tárgyává tenni, ha az alkotmánymódosítás az Alkotmány preambuluma, az alkotmányos elvekre, az emberi- és kisebbségi jogokra valamint szabadságjogokra, a hatalom berendezésére, háborús- és rendkívüli állapotra, az ilyen állapotban az emberi- és kisebbségi jogoktól való eltérésre vagy az alkotmánymódosítási eljárásra vonatkozik.

Amikor az alkotmánymódosítási aktust megerősítésre bocsátják, a polgárok legkésőbb az alkotmánymódosítási aktus elfogadásától számított 60 napon belül nyilatkoznak az alkotmánymódosításról. Az alkotmánymódosítást elfogadták, ha a népszavazáson megjelent választópolgárok többsége mellette szavazott.

A népszavazáson megerősített alkotmánymódosítási aktus a Népképviselőház általi megerősítésével lép hatályba.

Amennyiben a Népképviselőház úgy dönt, hogy az alkotmánymódosításhoz nem igényel megerősítést, az alkotmánymódosítás a Népképviselőház mellette szavazásával elfogadott, az alkotmánymódosítási aktus pedig a Népképviselőház általi kihirdetésével lép hatályba.

Az alkotmánymódosítás tilalma

204. szakasz

Hadi- és rendkívüli állapot idején az alkotmány nem módosítható.

Alkotmánytörvény

205. szakasz

Az alkotmánymódosítás végrehajtására alkotmánytörvényt hoznak.

Az alkotmánytörvényt az össz népképviselő kétharmados szavazati többségével hozzák meg.

TIZEDIK RÉSZ

ZÁRÓRENDELKEZÉS

206. szakasz

Ez az Alkotmány a Népképviselőházban történő kihirdetésének napján lép hatályba.